

THE BRITISH ESPERANTIST

WITH WHICH IS
INCORPORATED
"THE ESPERANTIST"

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

Vol. XI.—No. 123.

MARCH, 1915.

[Price 3d.]

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED).

Hon. President: Dr. L. L. ZAMENHOF.

President: H. BOLINGBROKE MUDIE.

Vice-Presidents: GEORGE J. COX, HARRISON HILL, HERBERT F. HOVELER, Prof. G. JAMESON JOHNSTON, F.R.C.S.I., Miss E. A. LAWRENCE, JOHN POLLON, C.I.E., LL.D., Rev. J. C. RUST, M.A., Right Hon. Sir THOMAS VEZEY STRONG, P.C., K.C.V.O., J. MABON WARDEEN, F.F.A.

Hon. Treasurer: BERTRAM CHATTERTON, A.M.I.C.E. General Secretary: HARALD CLEGG.

The British Esperanto Association (Incorporated) is a Union of the Esperanto Societies throughout the Empire, and has been established for the following purposes (*inter alia*):—
To promote in every way the spread of the International Auxiliary Language "Esperanto" by—

- (a) Promoting the formation of new local Groups.
- (b) Distributing information and publishing propaganda literature.
- (c) Organising examinations and granting certificates of proficiency.
- (d) Promoting lectures and arranging for loans of collections of literature, correspondence, etc.
- (e) Promoting arrangements for Congresses at home and abroad.

Also to maintain headquarters in London where all Esperantists may obtain information and assistance in their work.

The Association consists of "Members," "Fellows," and Affiliated Groups. The Annual Subscriptions are:—
Members, 5s.; Fellows, 10s. Membership forms and particulars of affiliation on application.

Members and Fellows are entitled to receive this journal free.

There are two Examinations of Proficiency: Preliminary and Advanced. Both may be taken by Correspondence. Full particulars of the Examinations will be sent on receipt of stamped addressed envelope.

Offices: 17, HART STREET, LONDON, W.C.

GROUPS AND SOCIETIES AFFILIATED TO THE B.E.A.

*Order of Information.—Group; Secretary; Place of Meeting, Day, and Hour.
* Denotes New Group.*

- Accrington.**—Miss M. WHITEMOSS, 3, Marlborough-st.—Mechanics' Institute, Mon., 7.
- Adelaide (S. Australia).**—W. D. SMITH, G.P.O., Adelaide.—Mon.
- Aldershot and Farnham.**—J. H. WRIGHT, 52, Church-rd.—Altern. West End Boys' School, Aldershot (Tues.), and West-st. Girls' School, Farnham (Thur.).
- Banbury.**—Mrs. BRAGGINS, 18, Calthorpe-rd.—At the house of Mrs. Gillett, "The Elms."—Tues. 8—9.
- Barrow-in-Furness.**—W. BARRIE, 20, St. George's-ter.—"Carona Café," Wed., 7.30—9.30.
- Bath**—E. R. BLACKETT, 15, Southgate-st.
- Belfast.**—F. FARRINGTON, 7, Fitzwilliam-ave.
- Bexhill-on-Sea.**—C. W. HARRIS, 38, Sackville-rd.
- Bexleyheath (Kent).**—J. R. BROWN, 76, Oaklands-rd.—Scouts' Clubroom, "Polly Clean Stairs," Mount-rd., Tues., 7—9.
- Birkenhead.**—H. R. CALLAGA (*pro tem.*), 33, Allcoft-av.—The King's Café, Grange-rd., Thurs., 7.30, Socials, 2nd Thur. in month.
- Birmingham.**—CEDRIC F. WHITE, 8, Stanmore-rd., Edgbaston.—13, Quadrant Chambers, New-st., every evening.
- "**Nia Rondeto.**"—Rev. W. A. TODD, 16, Needham-st., Nечеллс.
- Blackburn.**—HARRY FLINT, 36, Clifton-st.—Friends' Meeting Ho. at King-st., Wed., 8.
- Blackpool.**—Miss A. C. AMBLER, 31, Bela Grove.
- Bognor.**—G. NELSON TRAVIS, "Avilion," Highfield.—Queen's Hall, 1st and 3rd Thur., 8.
- Bolton.**—J. BIRTWISTLE, 236, Turton-rd., Bradshaw.—Vegetarian Restaurant, Newport-st., Thur., 7.30.
- Bradford.**—J. A. CALVERT, 115, Legram's-lane.—"Mikado Café," Godwin-st., Fri., 8.
- Brighouse.**—Miss A. ASPINALL, 4, Halifax-rd., Sleath Syke.—Wright's Café, Commercial-st., Fri., 8.
- Brighton & Hove.**—Miss EKLUND, 9, West-drive, Queen's park.—School of Elocution, 10, Old Steine, Tues., 7.
- Buckhurst Hill (Essex).**—Miss N. A. STACEY, "Woodthorpe"—"Woodthorpe," 2nd and 4th Weds.
- Bury.**—Miss L. BURTON, 14, Hurst-st.—Co-operative Hall, Market-st., Wed., 7.30.
- Buxton.**—Mrs. LANGLEY, "Brancepeth," Market-st.—Meeting Place: Write Sec.
- Cambridge (Verda Stelo).**—Miss BARBARA SMITH, 88, Norwich-st.
- Cannock.**—Miss M. A. WALKER, Walhouse—Parish Room, Tues., 7.
- Cape Town.**—Miss E. CASH, 62, Sir Lowry-rd.
- Cheltenham.**—W. G. Phipps, "Marston," Langdon-rd.—"Orme Chambers," North Street, Tues., 7.30.
- Chester.**—J. W. DOBSON, 27, Brook-st.—People's Hall, Delawere-st., Mon., 8.
- Coleraine.**—Mrs. M. HAZLETT, Belfast Bank Ho., Diamond.—Irish Society's Schools, Thur., 8
- Colne (Lancashire).**—J. R. WRIGGLESWORTH, 25, Rutland-st.—Royal Arcade Chambers, daily.
- Coventry.**—Miss C. O. TAYLOR, "Espero," Stanway-rd., Earlsdon.—Same address, Mon.
- Darlington.**—Mrs. G. P. WOOF, 8, Larchfield-st.
- Deal.**—HERBERT SEWELL, College-rd. Post Office.
- Derby.**—J. POTTER, Jun., 4, The Strand.
- Doncaster.**—W. R. JENNINGS, 40, Cartwright-st.—55B, Hallgate, Tues. and Thur.
- Dorking.**—G. F. SANDERS, Holmwood Farm, Fri.
- Dover.**—W. CHITTY, Mildura, Park-ave.
- Dublin Modern Languages Soc. (Esp. Sec.).**—CHARLES P. BLACKHAM, 14, Garville Av., Rathgar, co. Dublin.—Lincoln Chambers, Lincoln-place, Thur., 8.
- Dundee.**—ALFRED A. SLIDERS, 10, Whitehall-st.
- Dunstable.**—J. COLLETT, 13, Victoria-st.—Hick's Restaurant, The Square, Wed., 7.30—9.30.
- Eastbourne.**—JOHN P. NIX, 2, Terminus-rd.—Grosvenor Restaurant, Terminus-rd., 1st and 3rd Mon., 8; other Mondays, 5, for Tea.
- Edinburgh.**—ALEX. McCALLUM, 16, Comiston-gardens.—Wed., 6 p.m. in Patrick Thomson Tea Rooms, North Bridge; at 8, in 26, Synod Hall.
- Exeter.**—Miss A. SHAPLEY, Westwood, Spicer-rd.—University College, Queen-st., Tues., 7.30.
- Fremantle (W. Australia).**—COLIN UNWIN, 48, Cliff-st.—69, High-st., Tues., 7.45.
- Gateshead-on-Tyne.**—G. WATSON, 24, Exeter-st.—N.E.R. Institute, High Level End, Sat., 7.30.
- Glasgow.**—F. Couperthwaite, 81, Arndale-gardens, Dennistoun.—Royal Philosophical Society's Rooms, 207, Bath-street, Mon., 7.30.
- Gloucester.**—G. L. PREEDY, 2, Tweenbrook-ave.—At Secretary's house, Mon., 7.30.
- Greenock.**—Miss M. E. HAMILTON, 16, Bank-st.—Musical Club Bldgs., 34, Union-st., Thur., 8.
- Hailsham.**—Miss ELLA MITCHELL, The Grove.—"Brocklesbury," North-st., Mon., 7.30.
- Halifax.**—J. HAIGH, 13, Wakefield-gate.—Mechanics' Institute, Mon., 7.30.
- Halifax.**—PERCY CLAYTON, 37, Abbey Walk.—Holder's Refreshment Rooms, King's Cross, Tues., 7.30.
- Halstead (Essex).**—Miss ZOE INMAN, Colchester-rd.
- Harrogate.**—Miss M. THORPE, 83, Dragon Parade.
- Harrow.**—ARNOLD GRACEY, "Hedingham," Pinner-rd.
- Hastings.**—A. J. ADAMS, Plynlimmon-terrace.—Y.M.C.A. Rooms, Breeds-place, 2nd and 4th Friday, at 7.30.
- Hebden Bridge.**—Miss EMILY CROSSLEY, Weasel Hall.
- High Wycombe.**—A. BOORMAN, Espero Cottage, Rectory-ave.
- Hobart (Tasmania).**—K. SIMMONS, 475, Macquarie-st.
- Huddersfield.**—W. H. HIRST, 45, Thornton Lodge-rd.—Technical College, Queen-st., S., Thur., 7.45.
- Hull.**—Miss G. WILLFORD, 102, Westbourne-ave.
- Ipswich.**—A. GRIX, 26, Tyler-st.—Unitarian Chapel, Friars-st., Fri.
- Jersey (C.I.).**—J. J. LE SUEUR, "Holmeburst," Queen's ave.
- Keighley.**—FRANK C. RHODES, c/o Harrison & Clough, Park-st.—Mon.
- Kettering.**—A. E. SMITH, Garfield-st.—Old Free Library-bldgs., Silver-st., Sat., 6.30.
- Kidwelly.**—E. R. GRIFFITHS, Emlyn House—Parish Room.
- Kilmarnock.**—PETER YOUNG, 42, Fullarton-st.—Y.M.C.A. Institute, Titchfield-st., Tues., 7.30—9.30.
- Lancaster.**—Miss GRISENTHWAITE, 3, Newsham-rd.
- Leeds.**—Miss L. BRIGGS, West Lea, Armley.—10, Park-st., Fri., 8.—(West) Socialist Esperantists.—JOSEPH GOLDBLATT, 27, Lovell-rd., Leeds.—Socialist Inst., Sutherland-st., New Wortley, Thur., 8.
- Leith.**—Miss E. WALLACE, 23, Starbank-rd., Trinity.
- Letchworth.**—F. A. GOODLIFFE, Elm Tree House—Esperanto Klubo 21, Station-rd., Wed., Thur., Fri., 7.30—9. Club night, Sat., 8—9.30.
- Liverpool (Central).**—ERNEST BROMILOW, 4, Holmleigh Cottages, Grassendale.—18, Colquitt-st., Room 10, every Wed., 8.
- Liverpool (Branch).**—P. OAKES, 21, Keith-av., Walton.—Walton College, 2, Stuart rd., Thur., 7.

London (Central).—P. J. CAMERON, 31, Cheyne-row, Chelsea, S.W.—St. Bride's Inst., Ludgate-cir., Fri., 7.0.
Balham, S.W.—Miss H. PRICE, 50, Dinsmore-rd., Balham Hill, S.W.—Bank House, 1, Station-rd., Wed., 7.30.
Battersea, S.W.—Mrs. L. A. EVANS, 8, Bolan-st.—Board Room, Latchmere Baths, Wed., 8.
Brixton, S.W.—E. W. EAGLE, 21, Kellett-rd.—59, Brixton-hill, Tues., 8
Charing Cross, W.C.—B.E.A. Reading Room, Wed., 3 (begin.); 3.30 (Adv.), Instr.—Ad. SHEFER.
Croydon.—L. L. S. LOUIS, 3, Courtney-rd., Waddon.—Ruskin Ho., Station-rd., W. Croydon, Tues., 8.
East London.—J. GOURLAY, 48, Headstone-rd., Harrow.—Room A, Toynbee Hall, Wed., 8.
Emmanuel (S.E.).—E. A. ALLSOP, 27a, Burnbury-rd., Balham, S.W.—L.C.C. School, 265a, Camberwell-rd., S.E., Mon., 8.30.
East Suburban.—A. L. ANGEL, 71, Terrace-rd., Upton Manor, E.—607, Romford-rd., Forest Gate, Thur., 8.
Greenwich.—R. D. J. SIMPSON, 53, Cranfield-rd., Brockley, S.E.—Halstow-rd. L.C.C. School, Tues., 7.30.
Hammersmith & Chiswick.—ALFRED BRIDGES, 11, Lonsdale-rd., Barnes.—Hampshire House Club Hog-lane, King-st., Hammersmith, Fri., 7.30—9.30. Non-club members cordially invited.
Kingston-on-Thames.—J. E. HOOKHAM, 45, Holmesdale-rd., Hampton Wick.—Marathon Café, 4, Church-st., 1st Mon. and 3rd Wed., 8.30.
Mildmay.—M. C. BUTLER, 18, Leigh-rd., Highbury.—1, Alma-rd., Canonbury, N., Thur., 8.
Postal Esperantists, British League of.—G. E. ORE, Western District, Wimpole-st., W.
Stepney.—W. T. BURDEN, 13, Belgrave-st., E.—Stepney Meeting Hall, Garden-st.—Wed., 8—10.
Sutton (Surrey).—L. C. ANDREWS, B.Sc., Cressingham Ho., Carshalton.—“School of Music & Art,” “The Beeches,” Brighton-rd., Sutton, Thur., 8—9.
Tufnell.—S. H. TAYLOR, 2, Arthur-rd., Holloway, N.—Lecture Hall, New Church, Parkhurst-rd., N. Tues., 7.45—10 p.m., Elem. and Adv. Classes.
West Norwood.—A. H. HUGHES, 34, Romola-rd., Herne-hill, S.E.
Wood Green.—ROBERT ROBERTSON, 364, Alexandra Park-rd.—Public Library, Thur., 7.30.
Woolwich.—E. K. JAYNE, 22, Kinveachy-gardens, Old Charlton, S.E.
Maidstone.—W. R. EDWARDS, 15, Earl st.—Dockrill's Restaurant.
Manchester.—J. S. LORD, 17, Alderley-rd., Flixton.
Mansfield.—FRANK H. JESSOP, 4, Mount-villas, Chesterfield-rd.
Melbourne (Australia).—Miss M. HELM, Box 731, G.P.O.—Esp-o Hall, Fri., 7.45.
Komerca Klubo.—W. J. SMART, Box 731, G.P.O., Melbourne.—Hardware Club, 350, Little Collins-st., Mon., 8.
Middlesbrough.—Miss M. L. WARNE, 15, Myrtle-st.—Berlitz School, Thur., 7.
Mirfield (Yorks).—W. S. WADDINGTON, Broad Oaks.
Montrose.—Miss M. MOIR, 29, White's-place.
Natala Verda Stelo.—LEONARD WOOD, Sutton Crescent, Stamford-hill, Durban.—Mon.
Northampton.—J. N. DICKINSON, 108, Clarence-avenue.—66, Harlestone-rd., Thur.
Norwich.—Miss A. EGMORE, 2, Cozens-rd.—C.E.Y.M.S. Rooms, Orford-place (Room 4), Mon., 7.
Nottingham.—H. O. SCHOFIELD, 57, Caledon-rd.—“The Albert Hall Institute,” Derby-rd., Fri., 7.30.

***Olds (Alberta), Canada.**—Miss E. M. Dominy, Olds.—Wed.
Padiham (Lancs.).—ALBERT THOMPSON, Esperanto School, 44, Station-rd.—Nelson's Temperance Hotel, Wed., 7.30.
Paignton.—H. B. HYAMS, “Terval,” Torquay-rd.—Same address, Tues., 8.
Partick Y.M.C.A.—Miss J. SCOTT, 247, Dumbarton-rd.—Y.M.C.A. Rooms, Peel-st., Fri., 8.30. 2nd Sunday *Diservo* at 7 p.m.
Perth.—JAMES A. COWIE, Western-ave.—North U.F. Church Library Room, Tues., 8.
Plymouth (Tri Urboj).—Miss E. M. SPRY, 19, Park-st.—Unitarian Chapel, Trevalle-st., Mon., Wed., and Fri., 7.30—9.30.
Portsmouth.—Miss H. NOAD, 14, Francis-avenue, Southsea.—2, Kent-rd., Southsea, Wed., 8.
Reading.—GEO. PROCTOR, 35, Vastern-rd.—Thur.
Redhill.—S. S. JENNINGS, 26, Linkfield-lane.—“Elmside,” 4th Wed., 8.15 p.m.
Rochdale.—MISS A. MAXWELL, 4, Brocklebank-rd., Firgrove.—W.E.A. Chambers, 84A, Yorkshire-st., Thur., 8.
Rotherham Y.M.C.A.—G. H. JOHNSON, Burnham House, Oxford-st.
Royston.—F. H. DEARY, Victoria Crescent.—Clock House, Mon., 8.
Rugby.—Moat Hotel, Regent-st., Tues., 7.30.
Scottish League of Catholic Esperantists.—Miss M. H. CORCORAN, 9, Bellevue-st., Edinburgh.—Thur., 8.30.
Sheffield.—Mrs. WALLER, 58, Acher-rd., Millhouses.—Builders' Exchange, Cross Burgess-st., Fri. 8 p.m.
Sheffield Y.M.C.A.—W. HAGEN, Glengarth, Handsworth.
Shipley.—Miss M. SCHOFIELD, 7, Hope View.—Co-operative Hall, Westgate, Fri., 7.30.
Soham (Cambs.).—G. F. FENTON, Soham (Cambs.).
Somercotes Alfreton.—FRANK WARD, George-st., Riddings, nr. Alfreton.—Primitive Chapel, Leabrooks, Thur., 7.
Southport.—Mrs. PIERPOINT, Ainsdale.—561, Lord-st., Mon., 8.
Spen Valley.—ERNEST BENTLEY, 6, Old Robin, Cleckheaton.—Museum, Leeds-rd., Millbridge, Wed.
St. Albans.—O. GODMAN, 8, Oswald-rd.—Dear's Hotel, London-rd., Thur., 8.15.
St. Andrews.—Miss N. REID, 64, Market-st.—Tues., 8.
St. Helens (Lancs.).—Miss F. DAVIES, 60, Claughton-st.—Central Chambers, 2, Market-st., Wed., 8.
Stockport.—F. W. SHAW, 1, Lancaster-ave., Didsbury—Wed.
Stockton-on-Tees.—T. R. WILSON, 6, Dovecot-st.—Lit. and Phil. Institute, Mon., 7.30.
Stoke-upon-Trent.—Miss A. VIGGARS, Hope Cottage, Silverdale, Staffs.—Church Inst., Thur., 8.
Sunderland.—W. COWLEY, 6, Norfolk-st.—I.L.P. Rooms, Blandford-st., Thur., 7.30.
Sydney (Zamenhofa Klubo).—Miss ORR, 184, Pitt-st.—184, Pitt-st., Thur., 8 p.m.
Todmorden.—H. CROWTHER, 8, Oak Mount.—Wild's Temperance Hotel, 1st and 3rd Wed. in month, 7.30.
Tunbridge Wells.—J. A. GILL, Lower Green-rd., Rusthall.
Warrington.—Miss D. E. PARSONAGE, 14, Bewsey-rd.—27, Bewsey-st., Wed., 8.
Wellington, New Zealand.—Miss M. OCKENDEN, Esperanto Hall, 156, Lambton Quay.
Western Australia Esp. Socy.—Miss M. WATSON, Stott & Co.'s College, St. George's-terrace, Perth.
Wigan.—F. BURGESS, 28, Charles-st.—Marsden's Café, 31, Market-st., Fri., 7.30.
Wisbech.—Miss E. MILLER, Wistaria Ho.—The Institute, Tues., 8.

Any of the following books may be had by applying to the Sec., BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, 17, Hart-street, London, W.C., and it should be noted that ALL profits arising from the sale of same are WHOLLY devoted to the propaganda of Esperanto.

New books are marked with an asterisk, books specially recommended are in black type.

N.B.—Deposit accounts can be opened with the Secretary. Minimum deposit, 10s. Group leaders and others will find this a great convenience. Stamps should not be sent for amounts over 1s. Cheques, Money and Postal Orders to be crossed "London and South-Western Bank." American drafts not accepted unless 25 cents are added for cost of collection. *Cekbankaj transpagiloj akceptataj.* The offices are open from 9.30 a.m. to 6 p.m.; on Saturdays from 9.30 a.m. to 1 p.m. Telegraphic address: "Esperanto, Westcent, London." Telephone: Museum 617.

The Book List has been completely revised, and all volumes named are in stock at the moment. Many of them, however, are published abroad, and the stocks cannot be replenished during the disturbance of affairs on the Continent. In ordering books, it is therefore desirable to send a list of alternative volumes in case those required cannot be supplied at once.

INSTRUCTION BOOKS.

IN ENGLISH.

	Prices, post free.	s. d.
Commentary , Grammar and, on the International Language Esperanto, by Major-General GEORGE COX, B.A. (Third Revised Edition)	2 6	
Complete Grammar of Esperanto, I. KELLER-MAN, A.M., Ph.D.	3 10	
Ekzercaro , Dr. Zamenhof's, with key, J. RHODES	1 0	
Esperanto Teacher , The new and enlarged edition, by HELEN FRYER	0 7½	
Esperanto for All (Propaganda and General)	0 1½	
Esperanto for Young Beginners ... (1s. per doz.)	0 1½	
Esperanto for the English, by A. FRANKS and G. W. BULLEN. Cloth, 1s. 2d.; limp cloth, 10½d.; paper	0 7	
Esp.-English Grammar in Braille, A. J. ADAMS	0 11	
Esperanto for the Million... per doz., 1s. 3d.; each	0 1½	
Esperanto Manual , M. L. JONES. Third edition	1 1½	
Esperanto in 50 Lessons , by EDMOND PRIVAT...	1 8	
Esperanto Self-Taught, WM. MANN (cloth, 1s. 8d.)	1 2	
Esperanto Home-Student, JAMES ROBBIE	0 1½	
Esperanto Shorthand (Pitman), A. W. LYNDRIDGE	1 1	
Espersteno (Internat. Stenog.), J. CATTON	1 1	
First Reader in Esperanto, A, by E. A. LAWRENCE	0 7	
Graduated Exercises, with Key, by A. MOTTEAU	0 7	
Pictorial Esperanto Course , CART-MANN	1 2	
Primer of Esperanto... (1s. 8½d. per doz.)	0 2½	
Student's Text-book, by Dr. O'CONNOR, M.A....	1 1	

IN ESPERANTO.

Čiutaga Vivo (F. Swagers kaj A. Finet)...	1 2
Esperanta Vortfarado (Fruictier) ...	2 2
Fundamento de Esperanto , 5-lingva, de D-ro. ZAMENHOF ...	2 0
Karlo (facila legolibro), ED. PRIVAT (B.E.A. eld.)	0 6½
Kolekto da figurajoj (G. Egli), 3 partoj	0 7
Komercaj Leteroj, de LAMBERT ...	0 6
Komerca Sekretario, La, de J. ROS SUDRIA ...	0 6
Kursa Lernolibro , EDMOND PRIVAT ...	0 6½
Kurso Tutmonda de Esperanto, de E. GASSE ...	0 9
Legolibro por lernantoj , D-ro A. FIŠER (dua eld.)	0 9
Lingvaj Respondoj, de D-ro. ZAMENHOF ...	0 9
(Nova Serio) ...	0 9
Normala Sintakso, Prof. TÖRÖK PETER ...	0 6½
Sintakso Esperanta, de P. FRUITIER ...	1 6
Stenografio Internacia Aoro, de R. SPROTTE ...	0 6
Strukturo de la Vortaro Esperanta , by L. DE BEAUFONT (French and Esperanto) ...	0 4
Tra la Jaro (Dent's), LUCY E. WADDY ...	1 6
Tutmonda Lernolibro (Gouin), de MARÉCHAL ...	1 0

DICTIONARIES AND PHRASE-BOOKS.

Conversation Manual, O'CONNOR (cloth, 1s. 1d.)	0 7
Enciklopedia Vortareto Scienca (Esperanta kaj Franca), C. VERAX ...	6 0
English-Esperanto Dictionary, J. RHODES	5 4
English-Esperanto, by O'CONNOR and HAYES ...	1 8
Esperanto-English Dictionary, MILLIDGE. cloth	5 3
Esperanto-English, by A. MOTTEAU ...	1 8
Supplements to above ... Esp. 1½d. and Eng. 0 4	
Frazlibro, Popola, R. DESHAIS ...	0 6½

	Prices, post free.	s. d.
Frazlibro de l' Turisto (nova eldono) ...	0 6½	
Konkordanco de Ekzercaro , A. E. WACKRILL ...	1 0	
de Sentencoj, de ŪOAGO ...	0 10	
Marista Terminaro, Provo de, ROLLET DE L' ISLE	1 6	
Matematika Terminaro, by RAOUL BRICARD ...	0 9	
Muzika Terminaro, kompilita de F. DE MÉNIL ...	0 7	
Naülingva Leksikono de Esp., L. BASTIEN	3 0	
Novaj Vortoj, Du Mil, P. BOULET ...	1 6	
Oficialaj Radikoj (BOIRAC) ...	0 6	
Parizaneto, La (O'Connor & Hayes), (cloth, 1s. 7d.)	1 1	
Rimoj, Vortaro de Esperantaj, de J. RHODES ...	0 7	
Technique, Vocab. (Français-Esp.), de CH. VERAX	2 6	
Universala Vortaro , Oficiala Aldono al ...	0 6	
Vortaro de Esperanto (en Esperanto), KABE ...	4 0	
Zamenhofaj Vortoj, netroveblaj en U.V. (L.K. Eldono), redaktita de A. E. WACKRILL ...	1 1	

LITERATURE.

(See also Drama).

Aladin ; aŭ, La Mirinda Lampo, Major-Gen. G. COX	0 7
Alegorioj el la Naturo (Gatty), trad. GEGO	0 6½
Ali Baba kaj la 40 Rabistoj, Maj.-Gen. GEO. COX	0 4½
Alicio en Mirlando (Carroll), trad. E. L. KEARNEY, M.A. (bind., 2s. 3d.)	1 2½
Al mia Fratineto (Letero pri la seksvivo) (F. Ortt), trad. A. MULLER	0 9
Anekdotaro, Tutmonda, I. (Anglujo), E. ĈEFÈ	0 3
Angla Literaturo, Titolaro de, G. DAVIDOV	0 3½
Anjo (I. Turgenev), trad. D-ro. A. FIŠER	0 7
Ave Patria... (Reymont), D-ro. LEON ZAMENHOF	0 7
Aventuroj de la Kalifo Harun Alrašid	0 4½
Batalo de l' Vivo, La (Dickens), trad. D-ro. L. L. ZAMENHOF (bind., 2s. 2d.)	1 1½
Bibliografio Esperanta, G. DAVIDOV	2 2
Bildoj el la Besta Vivo, K. EWALD	0 11
Bontemplanoj, La, M. GAUTROT	0 4½
Brazilio (E. Backheuser)	1 6
British Esperantist , Vol. III., 2s. 6d.; IV., V., VI., VII., VIII., IX.	4 0
British Esperantist , Covers for Binding Vol. IX.	0 10
Bukedo, de Prof. C. LAMBERT	2 0
Če la piedoj de la Majstro (Alcyone), trad. W. W. MANN	2 1
Deveno kaj Historio de Esperanto	0 7
Diservo de la Angluja Eklezio	0 7
Dogmaro pri la Vivo (Swedenborg)	cloth 0 7½
D-ro. Jekyll kaj S-ro. Hyde (Stevenson), trad. MORRISON kaj MANN	1 1½
Disrompu ni la Intermurojn (de Teosofianino)	0 6
Diversajoj (stories translated by various writers)	1 6
Du Paroladoj , de E. PRIVAT	0 4
Du Rakontoj, verkitaj de D. DE ROTHAU	1 1
Elektitaj Fabloj (La Fontaine), G. VAILLANT	0 9
Eliro (Exodus), trad. L. L. ZAMENHOF	2 0
En Harmonio kun la Eterneco (R. W. Trine), trad. F. SKEEL-GIÖRLING. Tole-bindita	1 8
En Malliberejo (E. Cirikov), KABE	0 3½
En Rujujo per Esperanto , A. RIVIER	1 5

	Prices, post free. s. d.	Prices, post free. s. d.
En Svislando. Bele ilustrita. E. RAMO...	... 3 2	Malnovaj Paĝoj el "Lingvo Internacia" ... 1 4
Eneido (Virgilio), trad. D-ro VALLIENNE	... 3 0	Manon Lescaut (Prevost), D-ro. VALLIENNE ... 2 6
Evangelio de S. Johano, La, ilustr.	... 0 1½	Marta (E. Orzeszko), trad. D-ro. ZAMENHOF ... 3 6
Esperanta Legolibro por Lernantoj (Fišer)	... 0 9	Mirejo (Mireille), trad. CHAMPION kaj NOËL ... 1 3
En la Dolomitoj , A. E. STYLER 0 7	Mirinda Amo , orig. romano de H. A. LUYKEN (cloth, 3s. 1d.) ... 2 9
En la Montoj , A. E. STYLER 0 7	Mizeruloj, La (V. Hugo) ... 1 0
El Parnaso de Popoloj (30-lingva popolkantaro), trad. A. GRABOWSKI (luksa 4s. 3d.) ...	2 3	Maja Nokto (N. V. Gogol), R. FRENKEL ... 0 6½
En la Lando de la Blanka Monto, D-ro NOËL	1 0	Mopso de lia Onklo (Chase) ... 0 9
Ekonomico Socia (D-ro Marchlewski), trad. E. PFEFFER ...	0 3½	Ne Dezirita (van Woude), M. POSENAER ... 0 6½
Esperanto Kripligita, B. KOTZIN ...	1 2	Nova Testamento , according to binding, 1s. 9d. to 6 3
Esperanta Literaturo. Pri Ia , EDMOND PRIVAT	0 9	Nombroj (Numbers), trad. D-ro ZAMENHOF ... 2 0
Esperantaj Prozaĵoj ...	2 6	Orienta Almanako , rakontoj el 11 diversaj lingvoj (Kotzin) ... 2 0
Estu Homo I (C. Wagner), trad. SAM MEYER ...	1 3	Ondoj (Esperanto and English), A. E. STYLER ... 0 6½
Evangelioj, La Kvar, LAISNEY ...	1 6	Paĝoj el Flandra Literaturo ... 1 7
Fabloj de Krilov, trad. DEVJATNIN ...	0 6	Patroj kaj Filoj (Turgenev), trad. KABE ... 2 6
Fabiola (Cardinal Wiseman), trad. E. RAMO ...	3 6	Paŭlo Debenham , orig. de H. A. LUYKEN ... 2 2
Fatala Ŝuldo, trad. E. FERTER-CENSE ...	3 6	Pax (J. Zulawski), trad. W. GRABOWSKI ... 0 5½
Fajrokutimoj Tutmondaj (H. W. Southcombe)...	0 3½	Perdita kaj Retrovita, orig. de E. BOIRAC ... 0 6½
Faraono, La (Prus), KABE, 3 vols. ... each	2 0	Pola Antologio , de KABE ... 2 0
Forto de la Fortaj, La (Jack London), trad. K. FRÖDING ...	0 2½	Portreto (Gogol), trad. D-ro. A. FIŠER ... 1 3
Fundamenta Krestomatio , a collection of prose and poetry, edited by Dr. ZAMENHOF, the standard guide for Esperanto style, 7th edition, in paper cover (cloth, 4s. 6d.) ...	3 6	Praktiko de la Apudesto de Dio, La (Fr. Laürenco), LUYKEN (leda 1s. 1d.), (tola 7d.) ... 0 4
Fundo de l' Mizereto, La (V. Sieroševski), KABE...	0 9	Predikanto, La (Ecclesiastes), D-ro. ZAMENHOF ... 0 9
Funebra Parolado (Bossuet), trad. L. BASTIEN...	1 0	Progresado de la Pilgrimanto, J. RHODES ... 1 7
Genezo (Genesis), trad. L. L. ZAMENHOF ...	2 0	Proverbaro Esperanta , L. L. ZAMENHOF ... 1 9
Gulliver en Liliputlando , trad. M. INMAN ...	1 1½	Psalmaro, La , trad. L. L. ZAMENHOF ... 2 6
Gvidlibro de Ĝibraltaro, C. J. EDWARDS ...	0 7	Puntistino, La, trad. C. ROYER ... 0 3
Ĝil Blas (Elektitaj ĉapitroj), trad. BUSQUET ...	1 3	Puto kaj Pendolo, La, Rakonto el la Inkvizio (E. A. Poe), A. PRIDE ... 0 4½
Himnaro , kompilita de M. C. BUTLER, L.R.A.M.	0 7	Princo Serebrjanij (A. Tolstoj), M. SIDLOVSKAJA, 285 paĝoj ... 2 9
Homa Doloro, orig. de FEZ ...	0 3½	Princo Vanc' (Herbert Harris) ... 1 8
Homaranismo , Dr. L. L. ZAMENHOF ...	0 3½	Premiito, La, orig. de H. S. HALL ... 0 1½
Historio de Esperanto (Privat) ...	1 1	Rakonto kaj Aventuro (Hall and Barroll) ... 0 7
Historio de Esperanto, ADAM ZAKRZEWSKI ...	2 0	Rakontoj al mia Belulino, de BACH-SISLEY ... 2 2
Humorajo, Libro de l' (P. de Lengyel) ...	2 6	Rego de la Montoj, La (About), trad. GASTON MOCH, ilustraĵoj de Gustave Doré ... 3 6
Interrompita Kanto, La (E. Orzeszko), KABE	0 9	Readmono (Deuteronomy), trad. D-ro ZAMENHOF ... 2 0
International Language, Past, Present, and Future, W. J. CLARK, M.A., Ph.D. ...	1 3	Ruĝa Floro (V. Garšin), K. BOGUŠEVIČ ... 0 3½
Internacia Krestomatieto , A. AJSPURIT ...	0 4½	Rikke-tikke-tak (Conscience), trad. M. POSENAER ... 2 2
In Memoriam (Tennyson), A. E. STYLER ...	1 7	Sankta Mateo, MIELCK kaj STEPHAN ... 0 7
Jugo de Osiris (Sienkiewicz), A. GRABOWSKI ...	0 6	Sentencoj de Salomonon, La (Proverbs), D-ro. L. L. ZAMENHOF ... 1 6
Japanaj Vidajoj kaj Moroj , Belega Albumo ...	3 6	Sep Rakontoj , de IVAN MALFELIÇULO ... 1 1
Kanto de Triumfanta Amo (Turgenev), D-ro A. FIŠER ...	0 7	Serĉado de la Ora Ŝafano, La (O'Connor kaj Hayes), kun angla traduko, 9d. ... 0 7
Karavano, La (Hauff), J. W. EGGLETON ...	1 0	Siberio, de Pastro SERIŠEV, 250 pp., ilus. ... 3 4
Karmen (P. Mérimée), SAM MEYER ...	1 1	Sub la Meznokta Suno, Nordlandaj Rakontoj, trad. LEHMAN WENDELL ... 2 7 cloth
Karlo, E. PRIVAT ...	0 6½	Superforta Ambicio (orig.), A. A. SAHAROV ... 0 6½
Kio povas okazi se oni donacas surprize , de E. ĈEFEĆ (kun 16 ilustraĵoj), dua eldono ...	0 7	Transmorta Vivo (Fechner), trad. P. KODIK ... 0 10
Krestomatio Konkordanco (I. Participoj), O'CONNOR kaj HAYES ...	0 3½	Trezoro de l' Sorĉistoj, trad. F. MARÈCHAL ... 1 1
Kverko kaj Floro, trad. S.-ino R. JUNCK ...	1 6	Tri Mortoj (Tolstoj), M. SIDLOVSKAJA ... 0 4½
Kaŭkaza Kaptito (Tolstoj), trad. SARAPOVA ...	0 3½	Tatterley (Tom Gallon), tra a. A. WILSON (cloth 2s. 3d.) ... 1 9
Kurso pri Teologio (St. Marcq), A. STAS ...	0 2½	Teosofia Doktrino, Oficiala Resumo de la, trad. H. DIOU-TROUILLON ... 0 2½
Kie estas la Eklezio de Kristo (M. van der Hagen, S J.), trad. M. BORRET ...	1 6	Tri Angloj Aliande (Merchant), orig. ... 1 0
Karaktero (Luisius), BRUIJN ...	0 7	Tolstoj, Rakontoj de, 9 numeroj. La kolekto ... 1 9
Kantoj de Salomonon , trad. J. H. FRED ...	0 5	Tra l' Silento (beautifully printed and bound), E. PRIVAT. Leather, 2s. Vellum ... 1 6
Katerino (Sevčenko), DEVJATNIN ...	0 3½	Tra la loko ensorĉita, orig. J. SIRJAEV ... 0 1½
Kimra Karaktero, La, R. P. GRIFFITHS...	0 2½	Tradukoj, Tri (Mrs. Helliwell) ... 0 11
Kolomba Premio (Dumas), PAPOT ...	0 7	Travivajoj de Ro Ŝo , RICHARD SHARPE ... 1 7½
Kondukanto kaj Antologio (A. Grabowski)	2 0	Unuaj Agordoj (Poemoj de Elski kaj Eska) ... 0 6
Kredo kaj Scio (D-ro Gruner) ...	0 8	Vendetta, La (H. de Balzac), M. MERCKENS ... 1 3
Lasta, La (W. Raymond), KABE ...	0 3½	Versajoj en Prozo (I. Turgenev), KABE ... 1 0
Laŭroj (Premiiataj Verkoj de La Revuo) ...	2 0	Versfarado kaj Rimaro (Parisot kaj Cart) ... 0 6½
Litadmonoj de S.-ino Kodel (D. Jerrold), J. ROBBIE, Du serioj ... each	0 1½	Virineto de Maro, La (Hans Andersen), trad. D-ro. ZAMENHOF. Illus. de H. M. Brodie ... 1 6
Levidoj (Leviticus), trad. L. L. ZAMENHOF ...	2 0	Vizio de l' Poeto, CARMEN SYLVA ... 0 1½
*Mallonga Biografio de Henry Fawcett. WINI- FRED HOLT ...	1 1	Vizito en la Karcero, La (Eckstein), FRIERICKS ... 0 8

	Prices, post free. s. d.
Vojago Interne de mia ĉambro (X. Le Maistre), trad. SAM MEYER	0 9
Vortoj de Zamenhof (paroladoj, k.t.p.), (luksa eld., 1s.)	0 9
DRAMA.	
Advokato Patelin, trad. J. EVROT...	0 9
Angla Lingvo sen Profesoro (T. Bernard), 1-akta komedio, G. MOCH	1 0
Antaŭdiro, La, de C. STEWART, M.A.	0 4½
Ama Bileto, Komedieta de Balucki, trad. F. ENDER ...	0 5½
Aspazio, 5-akta tragedio, L. ZAMENHOF ...	2 6
Avarulo, La (Molière), trad. SAM MEYER... ...	0 9
Bardell kontraŭ Pickwick, trad. W. MORRISON... ...	0 7
Benkoj de la Promenejo (monol.), P. CORRET ...	0 2½
Boks kaj Koks, trad. C. STEWART, M.A. ...	0 5½
Bombasto Furioza, trad. C. STEWART, M.A. ...	0 7
Don Juan (Molière), E. BOIRAC ...	1 6
Edziĝo Kontraŭvola (Molière), V. DUFETREL... ...	0 7
Elpelu Lin! 1-akta komedio (Williams), INCE ...	0 6
Edziĝo Malarangita, de V. INGLADA ...	0 6½
En Dangero, 5-akta (R. Untermann), orig. ...	2 5
Frenezo (du unuaktaj orig. drametoj), F. PUJULÀ VALLES ...	1 0
Georgo Dandin (Molière), D-ro ZAMENHOF ...	1 3
Gustaf Vasa, 5-akta (R. Schmidt-Gotha) ...	1 7
Geedzigopeto (3-akta komedio), ROKSANO ...	0 7
Galateo (tekstolibro al Opero de Suppé), trad. A. ŜEFER ...	0 6
Ginevra (3-akta dramo), EDMOND PRIVAT ...	1 1
Hamlet , trad. D-ro ZAMENHOF, paper, 2s.; cloth	3 0
Ifigenio en Taŭrido (Goethe), D-ro ZAMENHOF ...	2 0
Jeso de Knabinoj, 3-akta, trad. N. MACLEAN ...	0 7
Julio Cezaro , trad. D. H. LAMBERT, B.A. ...	1 7
Kaatje (P. Spaak), D-ro W. VAN DER BIEST ...	2 6
Kamena Angulo, La (2-akta), trad. GEGO ...	0 9
Kara Panjo (1-akta), trad. GEGO ...	0 7½
Kiel plaĉas al vi (Shakespeare), KELLERMAN. (Leather, 4s. 2d.) ...	2 2
Makbeto , trad. D. H. LAMBERT, B.A. ...	2 0
Minna de Barnhelm, 5-akta (Lessing), trad. A. REINKING... ...	1 5
Misteroj de Amo, du 1-akta dramoj, orig. de N. KOLOVRAT ...	1 3
Mistero de Doloro , 3-akta (Gual), PUJULÀ VALLES	2 0
Mocart kaj Saljeri (Puškin) LOJKO ...	0 3½
Monologoj, Tri, trad. P. BOULET ...	0 3½
Mistera Krimo (1-akta komedio), M. CASES ...	1 0
Manfred (Byron), trad. D-ro V. DA SILVA ...	1 0
Nesia Hejmo, La, 3-akta (Benevente), V. INGLADA	1 0
Nevo kiel Onklo (Schiller), C. STEWART, M.A. ...	1 0
Patreco, 4-akta (M. Wolf) ...	1 1
Protesilas kaj Laodamia, LEONO ZAMENHOF ...	1 0½
Rabistoj, La (Schiller), trad. D-ro ZAMENHOF ...	2 0
Revizoro (N. V. Gogol), D-ro ZAMENHOF ...	1 6
Rompantoj , de F. PUJULA ...	1 0

	Prices, post free. s. d.
Si Klinigas por Venki (Goldsmith), A. MOTTEAU	1 2
Solo de Fluto (P. Bilhaud), trad. F. DORÉ ...	0 7
Sokrato (4-akta tragedio), Prof. CH. RICHET ...	2 0
Veneçia Komercisto (Shakespeare), trad. A. E. WACKRILL, 1s. 7½d.	cloth 2 2
Ventego, La ("Tempest"), trad. A. MOTTEAU ..	2 2
SCIENTIFIC.	
Fortografa Optiko, Elementa, de KARLO VERKS	1 4
Homa Radiado, Pri la, de E. BOIRAC ...	0 3½
Kormalsanoj, La, priskribo populara (Burwinkel), trad. D-ro. KUNSCHERT ...	1 1
Monadologio (Leibniz), trad. E. BOIRAC ...	0 7
Teorio de Evolucio de Kono, NADINA KOLOVRA	0 7
MUSIC AND SONGS.	
Brilas l' Esper', de C. W. T. REEVE ...	0 7
Britaj Kantoj, Tekstaro de, AD. SCHAFER ...	0 3½
"Esperanto," de HARRISON HILL (Ang. kaj Esp.)	0 1½
Esperantaj Kantoj (dua eldono), laŭ konataj arioj, de A. B. DEANS, ĉiu libreto (5 kantoj)	0 6
Espero, La , horo, de F. de MÉNIL...	1 1
Espero, La , por baritono aŭ mez-sop. muziko de A. SCHAFER ...	0 7
Funebra Kanto, por orgeno, de C. B. MABON ...	2 1
Gaja Migranto, La, de C. B. MABON ...	1 7
Himnaro, M. C. BUTLER ...	0 7
Kantfolio (vortoj de 8 kantoj) ...	per 100 1 9
Mi aŭdas vin (Zamenhof), McBURNEY ...	1 1
Mia Gemo (Rev. M. F. Coates, M.A.) ...	1 1
Vojo, La (Zamenhof), DESHAYS ...	0 5
PROPAGANDA AND MISCELLANEOUS.	
Advantages of Esperanto, by M. L. JONES ...	0 1½
Albumo de Konataj Esperantistoj, de F. SCHUCK	1 1
Badges (various, pin, brooch, button and pendant) ...	5d. to 1 7
Do you know Esperanto? ...	per 100 5 6
Esperanto inter la Blindularo (A. J. ADAMS)
Esperanto for All (full of information) ...	0 1½
	100 6 8
Hour of Esperanto, An, CART-COX ...	0 6½
How to Form Esperanto Groups, W. M. PAGE...	0 1½
International Language, by W. J. CLARK, M. A.	1 3
Keys (Slosiloj), Esperanto , in English, German, French, Italian, Swedish, Hungarian, Portuguese, and Welsh, per doz., 6d.; per 100	3 0
Leaflets (various) ...	per 100 1s. and 0 6
Passing of Babel , by B. E. LONG, B.A. ...	0 7
Por kaj Kontraŭ Esperanto , de D-ro. VALLIENNE	0 4
Postcards, B.E.A. Propaganda ...	per 100 0 8
Ditto, Raphael Tuck Colrd. Ser. 9964, packet	0 7
Red Cross, Esp. Guide, Lieut. BAYOL ...	0 1½
Solvilo de la Problemo de Lingvo Internacia ("Esenco kaj Estonteco" el Krestomatio), with English translation by A. E. WACKRILL	0 7
Sur la vojo al Internacia Lingvo ...	0 3½

To THE SECRETARY,

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED),
17, HART STREET, LONDON, W.C.

I, hereby apply to be elected a Member of the BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED), and I agree to be bound by the Memorandum and Articles of Association and Bye-Laws as they now exist or may be hereafter altered. I enclose my first Annual Subscription, 5s.

Signature.....

Nationality.....

Rank, Profession, or Occupation.....

Address.....

Date.....

VISKIO ESPERANTO

Introduced at Boulogne in 1905, and the Official
Whisky at Cambridge in 1907, Barcelona in 1909,
and Antwerp in 1911. Universally approved.

Price, per Dozen Bottles **51/-**
To Esperantists only 22sm. 96s.
Single Bottle - 5/-

CASH WITH ORDER.

Onceptas cekojn de la Ĉebanko Esperantista.

BUCHANAN, SCOTT & CO.,
Garthland Street, GLASGOW.

THE ESPERANTO TEACHER.

By HELEN FRYER.

New and Enlarged Edition.

52 pages of new matter, consisting of English Esperanto vocabulary and prose readings.

Same price as before: 6d. net, 7½d. post free.

FRANCA FAMILIO, logante en komforta domo, kun ĝardeno, en la plej bela kaj sana Pariza ĉirkaŭaĵo, akceptus bejme fraŭlinon, kiel pagintan gaston. Estus la plej efika maniero sin perfektigi en la franca lingvo.—E. SOUCHAY, del. de U.E.A., 29, rue d'Ablon, Athis-Mons (S.-&-O.).

February 15th—Teacher's Number.

THE ESPERANTO MONTHLY.

16 pp. monthly, 1 penny. Post free for a year, 1s. 6d.

Edited by W. M. PAGE, Edinburgh.

A mine of help to the learner, and of suggestion and material for the teacher. *Some Features:* Special Articles for Beginners; Esperanto Conversations; Learners' Corner; Short Stories; Zamenhof's Ekaero, some remarks by A. E. Wackrill; Poetry; Parallel Translations, etc., etc.

EDUCATION AND THE WORKERS.

All Esperantists interested in Education should join the

WORKERS' EDUCATIONAL ASSOCIATION

(Founded 1903).

The W.E.A. is a Federation of over 2,500 Societies and 11,000 Individual Members. It has 180 Branches, and is the Largest Voluntary Educational Association. It now has Branches in Australasia, Canada and South Africa.

It Needs More Money and More Workers.

Esperantists should send a P.C. for a copy of the W.E.A. Annual Report and List to

**THE GENERAL SECRETARY, W.E.A.,
14, Red Lion Square, London, W.C.**

La Nova Testamento.

THE NEW TESTAMENT IN ESPERANTO.

Published by the British and Foreign Bible Society and the National Bible Society of Scotland.

White Paper Edition.

	PRICES.
1. Art Cloth, Gilt Edges	1 6
2. French Morocco, Limp, Round Corners, Gilt Edges ..	2 0
3. Persian Vapp, Leather Lined, Round Corners, Gilt Edges	4 6

Oxford India Paper Edition.

4. French Morocco, Limp, Round Corners, Gilt Edges...	3 0
5. Persian Vapp, Leather Lined, Round Corners, Gilt Edges	6 0

POSTAGE 3d. EXTRA.

TRAVIVAJOJ DE R.O. ŠO.

RICHARD SHARPE, F.B.E.A.

Nova, Pligrandigita Eldono.

PREZO, 1s. 8p. afankite.

BRITA ESPERANTISTA ASOCIO.

Jam gajnis 300 Grands Prix, Graja Medalojn, k.t.p. Fabrikistoj, laŭ specialaj sigelitaj patentoj de privilegio, al L.M.M. la Reĝo de Anglujo, S.M.M. la Regino, S.P.M. Regino Alexandra; ankaŭ al la Popolo jam de preskaŭ 200 jaroj.

Jus Aperis.

La Venecia Komercisto.

La dramo

THE MERCHANT OF VENICE.

DE

SHAKESPEARE.

Tradukis

ALFRED E. WACKRILL

(Membro de la Akademio Esperantista).

Prezo: 1s. 7½p. Tole bindita: 2s. 2p.
afrankite.

British Esperanto Association,
17, HART-ST., W.C.

BONA PRESADO!

5 quires of Notepaper, Cream Laid, printed with Address, and Green Star, and 100 Envelopes to match, sent post free for **3s.**
100 Visiting Cards (Ivory), with Name and Address in black, with Star in green. Post free for **2s. 6d.**

100 Good Quality Postcards, with Address and Green Star, **2s.**, post free. *INLAND ONLY.*

All kinds of Esperanto and English Printing at Reasonable Charges.

From

JOSIAH BRISCOE
18-22, Banner-street, Bushill Row, London, E.C.
ESPERANTIA ENTREPRENO.

PURA KAKAO, kia estas tiu de FRY, konsistas sole el bonajo: ĝi estas emulsio prenota en formo fluideca, samtempe trinkajo kaj nutraĵo, tute malsama je infuzajo el folioj aŭ beroj.

Esperanto-English Dictionary

Verkita de EDWARD A. MILLIDGE.

496-paga volumo, fortike tole-bindita.
(Dua Eldono).

OPINIO:

"Entute la voritrezoro estas tre bone kaj ierte elektita kaj prezentas relative tre kompletan kolekton de la vortoj, gis nun uzitaj kaj uzataj en Esperantujo. Pri la akcepto de la i.a. internaciaj fremdvortoj en tiu ĉi vortaron oni povas iom dubi, ĉu ili estas ĉi tie necesaj . . . mi ne kredas, ke estas eble, en la kadro de tia generala vortaro, doni ĉiujn internaciajn radikojn. La libro . . . havas formon tre oportunan kaj bonan tolbindon. La angloj povas esti kontentaj, ĉe fieraj, ke ili havas tian kaj interne kaj ekstere taŭgegan vortaron."

Germana Esperantisto.

Prezo: 5 Silingoj; afrankite, 5s. 3p., Sm. 2.625,

BRITA ESPERANTISTA ASOCIO, 17, Hart Street,
London, W.C.

AN ORIGINAL NOVEL . . .

By H. A. LUYKEN, F.B.E.A.

MIRINDA AMO.

Rekompenoita de la Akademio.

295 pp. Well Printed on Good Paper.
Art Paper Cover, 2/6 net; Blue Cloth Boards, 3/6 net.
Postage 3d. extra.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (Incorporated).

PREMIITAJ TEZOJ.

1. La grava signifo de l' Nova Testamento en Esperanto (de Pastro E. J. EDMONDS).
2. La graveco de Esperanto por la Blinduloj (de W. PHILLIMORE, F.B.E.A.).

En Unu Volumo. Prezo 3½ p. afrankite.

BRITA ESPERANTISTA ASOCIO.

The BRITISH ESPERANTIST.

THE OFFICIAL ORGAN OF THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION.

VOL° XI. N-RO 123.

MARTO, 1915.

PREZO 3 PENCOJ.

KOSTO DE ABONO.—*En Granda Britujo, afrankite:*
por unu jaro, 3 ŝilingoj; unu numero, 3 pencoj.

Eksterlande, afrankite: por unu jaro, \$0.75, fr.4,
M.3; laŭ internacia mono, Sm.1.50.

Abonoj estas akceptataj ĉe la komenciĝo de ĉiu
monato, kaj devas esti pagataj per poštmandato aŭ
Cekbanka transpagilo. Sin turni al la Sekretario,
17, Hart-street, London, W.C.

REDAKCIO.—Manuskriptojn, k.t.p., oni volu sendi
al la Redaktora Komitato, 17, Hart-street, London,
W.C. Tradukantoj antaŭ ol sendi siajn verkojn volu
ĉiam certigi, se necese, ĉu la aŭtoro aŭ la originalaj
eldonintoj permesas la represigon.

Pri artikoloj la Komitato rezervas al si la rajton
korekti la erarojn de stilo, k.t.p. Ordinare oni ne
resendas artikolojn neakceptitajn.

ANONCOJ.—Pri anoncoj, sin turni al la Direkcio,
THE BRITISH ESPERANTIST, 17, Hart-street, W.C.—
Privataj anoncoj pri Esperantistaj naskiĝoj kaj edziĝoj
estas empresataj po 2 ŝilingoj por kvar linioj.

ENHAVO.

Pago.

With the Esperanto Ambulance.	H. CLEGG	41
Chronicle	42
Eighth British Esperanto Congress	44
A Professor's Opinion of Esperanto.	Rev. JOHN E. MCFADYEN, D.D.	45
Alilandaj Sciigoj, k.t.p.	47
Memorinda Vespermanĝo	48
Libraro kaj Gazetaro	49
Post la Granda Milito (dulingvaĵo).	D-ro L. L. ZAMENHOF	51
El Malproksima Lando.	RUPERT VAUGHAN	55
The Esperanto Red Cross Fund.—Donacoj por la belgaj Rifugintoj en Holando	56
B.E.A. Annual Circular	57
„ Balance Sheet and Revenue Account	58
„ Annual Report	59
„ New Members, Examinations, Council Meeting, Notices.—F.K.I.	60

With the Esperanto Ambulance.

AMBULANCE OCÉAN, LA PANNE.

After a few unforeseen delays on account of the necessity for special passes, the ambulance left London on February 1, and the journey to Folkestone by road was accomplished without accident or incident in good time. The crossing to France was made in ideal weather, and as the ambulance was placed on the deck it attracted much attention from the many French and Belgian soldiers on board, most of whom apparently were at least not entire strangers to the word "Esperanto." On landing I was met by the representative of the Belgian Red Cross Society, and the next morning, accompanied by a Belgian priest from the Jeanne d'Arc Hospital as guide, the journey to our headquarters in Belgium was begun. *En route* there were everywhere evidences of the conflict, and as we approached the war zone, *gardes de poste* were met with every few kilometres on the road. Our passes were frequently examined, and it was necessary to give the password before being allowed to proceed. After passing through Dunkirk, Belgium was entered, and having covered about ten more miles, our destination was reached.

The Hospital Base of the Belgian Red Cross is a commodious hotel, which has been admirably adapted to the new requirements, and in every way is splendidly fitted out. There are here about one hundred Belgian and English nurses and doctors.

The ambulance has been in use every day since its arrival, journeys having been made to Calais, Dunkirk, Furnes, Pervyse, and other places. Rain, hail, and wind have been the order of the day and night, and the consequences of their sport and the heavy traffic

is atrocious roads necessitating careful driving. No accident, however, has happened so far, but on one occasion a camion, flying by at thirty miles an hour, grazed the side, and ripped up the canvas cover, but as a good omen the word "Esperanto" was untouched. The saddest journey we have had was one with the body of a soldier, who had died in the hospital from wounds. It was wrapped in a simple sheet, and deposited in the church of a little village about three miles away.

The only Esperantists I have met so far were Mr. Finez, of Dover, who was on the boat, and a young soldier from Lyons, who, seeing our car on the road, started a conversation in Esperanto with my passenger, a Belgian doctor, who was much mystified until I came to the rescue. We happened to be stopped at the time in a maze of military wagons, and so I had a few minutes' conversation with this *samideano*, who turned out to be a member of the U.E.A., and showed me his membership card. The guns are heard here night and day, and sometimes we are favoured with the visit of an enemy aeroplane, on which occasion there is a lively fusillade from the Belgian field guns and mitrailleuses.

"Business" here at the present moment is comparatively quiet, but it is expected that shortly events will necessitate the more frequent use of the ambulances. I hope, therefore, that our readers are continuing to contribute generously to our Red Cross Fund, and that "Esperanto No. 2" will soon join us here.

H. CLEGG.

February 16. 1915 (received February 22).

CHRONICLE.

Matter for the Chronicle should be sent to the Editor not later than the 15th of the month, for insertion in the following number. Reports may be in English. Matter for "Coming Events" (which should be as concise as possible) may be sent in up till the 20th. Secretaries, please note Address: 17, Hart-street, London, W.C.

New Group.—This month we have great pleasure in welcoming to our ranks a group in far-off Canada, for the township of OLDS, in Alberta. The president is Dr. R. C. J. Stevens, and the hon. secretary Miss Ethel M. Dominy. Among the members we notice the names of two doctors, one military officer, two schoolmasters, two clergymen, a lawyer, and a number of ladies. The meetings occur every Wednesday at 9.30 in the evening. Latest advices inform us that the group is making satisfactory progress.

COMING EVENTS.

On Saturday, March 13, 1915, a Committee Meeting of the **Yorkshire Federation** of Esperantists will be held at 3 p.m. in Bannister's Café, Byram-street, Huddersfield.—C. M. E. MORTON, Secretary.

La venonta **Esperanta Diservo** en Norda Londono okazos en Harecourt Church, St. Paul's-road, Canonbury, Dimancon, Marto 14an, je 3.15, kiam parolos Pastro Ch. Chambers, kaj kantos solon F-ino A. Ŝefer. Sekvos generala komitatkunveneto, al kiu estas invitata la tuta ĉeestantaro.—M.C.B.

GENERAL.

The Prayer Book in Esperanto.—There are now about 140 members of the CHURCH ESPERANTIST LEAGUE, and it has four sub-committees at work. A translation of the Anglican Prayer Book is being prepared, and it is hoped that the book will be published when the war is concluded, if not before. A guarantee fund of about £80 or £100 is being raised for this purpose. The League has already published a short form of service in Esperanto, with several hymns included (price 1d. a copy, by post 1½d., from Rev. A. J. Ashley, Hon. Sec., C.E.L., 26, Lea-street, Lindley, Huddersfield), and is compiling a brief form of private devotion in Esperanto. It has also in view plans for the employment of Esperanto in mission work, inspired by the example of missionaries of the Roman Catholic Communion, who are said to be making use of Esperanto with good results in Canada and Africa, and that of the Y.M.C.A., which uses it as a medium for the work of the Continental branches. The League has suffered much less from the outbreak of the war than the members at first anticipated, and the foundations are being laid for an effort to strengthen and increase the intercommunication between Continental churches and those of this country when the war is over. This movement, coming from the heart of the Anglican communion, is big with promise for the future.—From *The Christian Commonwealth*.

B.E.N.A. kaj Esperanto.—Bonege progresas tiu ĉi Sekcio de la British Empire Naturalists' Association. Nia bona amiko, S-ro. Edmonds, 73, Sydney-road, Hornsey, London, N., intencas fondi Londonan sekcion. Ciuj interesataj bonvolu skribi al li. Ni nun havas membrojn en la sekvantaj lokoj:—Hampton Wick, Manchester, Holywell, Reading, Glasgow, Watford, Bradford, London, Dundee, kaj Birmingham. Ni baldaŭ, verŝajne, anstataŭigos la Rondiranton per monata hektografa gazeto. Novajn membrojn ni tre bezonas. Skribu por detaloj al la Sekretario.—E. BIDDLE, B.E.N.A., "Selborne," Western-road Wyldgreen, Birmingham.

LONDON.

Hammersmith.—At the Ethical Society's meeting on Sunday, January 24, in the Hampshire House Club, Mr. Alfred Bridges lectured on Esperanto. Thoroughly familiar with his subject, and full of enthusiasm, he was able to give his audience a vivid study of the rise and development of the language. The lecture was well reported in *The West London Observer* and *The Chiswick Times*.

Willesden Esperantists have recently been doing some propaganda work, which might be carried out as opportunity offers in other parts of the country.

On January 24 a Grand Parade and Demonstration, on behalf of the local Belgian Refugees Fund, was organised by the Labour Party, and carried out with the help of the Trade Unions, Brotherhoods, and Guilds in the district. As the members of the Willesden Society are subscribing weekly to this fund, it gave them an opportunity of taking part in the Demonstration, and thus showing to the public the friendly feeling held by Esperantists towards the strangers in their midst. An effective banner in green and white was made, bearing the title of the society, the green star, and the legend, "Ni komprenu unu la alian." This, in company with the banners of the Unions, was paraded for some hours through the streets, followed by a good proportion of local gesamideanoj.

At the Mass Meeting, attended by some 2,000 in the Hippodrome in the evening, when two M.P.'s and that good friend to Esperanto, Prof. Sarolea, spoke, it was the only banner hung in the auditorium, and evoked much interest, and was referred to by the local press.

Visitors are invited to the weekly meetings of the society, held at 84, Strode-road, by the kindness of Brit. Soc. Party, on Fridays, at 8.30 p.m. Bus 8 from the City, Oxford Street, etc., passes end of road.

THE PROVINCES.

Accrington.—On Monday, February 15, 1915, the annual meeting was held. Mr. Kirkbright was re-elected President, Miss Whitemoss was re-elected secretary, Miss Drinkwater, treasurer, Mr. E. Roberts, Press secretary, and Miss A. Bamber as social secretary *pro tem.*, in the absence of Mr. E. Meynell, who has gone to train for active service (Royal Army Flying Corps). In January a social was held in the Don Café, about thirty participating. Whist and songs were indulged in. Two Belgians, who were present, sang their national anthem with great enthusiasm. It is also gratifying to know that five new students were enrolled at the close of the gathering.

Barrow.—The *Jara Festeno* of the Barrow Society took place on Friday, January 29. The evening commenced with dancing, which was followed by supper. After supper a short entertainment of Esperanto and English items was given, "Alvoko" being sung by Miss Pratt, a "samideanino" from Grange, the audience all joining heartily in the chorus. At the close of the entertainment our president extended an invitation to non-Esperantists to join the club. The remainder of the evening until 1 a.m. was given to whist and dancing. The number present was 101, and all thoroughly enjoyed themselves.

Bexleyheath.—Nia progreso depost la mezo de Januaro estis bona, kvankam la ĉeesto de la ĉiusemajnaj kunvenoj ne estis ĉiam tiel kontentiga, kiel oni povis atendi. Eble la persiste malbona vetero iom klarigas tiun ĉi fakton, car kelkaj membroj estas tre junaj. Tri-kvar grupanoj plene intencis esti ĉe la Esperanta Diservo en Canonbury je la 14a de Februaro, spite la dekkvinmejla distanco kaj la malopportuna fervojservo; sed ve! pluvetis, pluvadis, pluvegis,—kaj jam malvarmumante ni restis en Bekslihito! Instruado daŭras preskaŭ ĉiutage: marde en la grupcambro, lunde, jaude, vendrede kaj sabate en la hejmo de la prezidanto. Kelkaj novaj membroj kuniĝis nin, inter kiuj troviĝas tri belgaj knaboj el Herstal, apud Lieĝo. Tri el niaj komitatanoj studas ruĝkrucan laboron en loka kurso, kaj unu-du estas anoj de la Bekslihita Volontula Rezervo. Finance ni havas bonan staton. Ni disdonis multe da propagandiloj, kaj niaj kursoj estis kelkfoje cititaj en la loka gazeto, *The Bexleyheath and Bexley Observer*.

Bradford.—The two classes started in September are making satisfactory progress. The Friday evening meetings of the society have been well attended, and the Esperanto speeches, readings, or discussions on the programme have proved enjoyable and instructive. For the Red Cross Ambulance Fund the sum of £20, promised by the society, was very soon collected.

Coggeshall, Essex.—On December 1, in the vestry of the Congregational Church, and under the auspices of the Literary Society, a paper on "International Organisations" was read by Miss E. Doubleday, and the language question was treated in a paper on "Esperanto," by Mr. Edwin E. Turner. A fair amount of discussion followed, and a considerable interest was shown in Esperanto.

Chester.—The classes here have been continued every week throughout the winter, under the able tuition of Mr. R. Furber; they are well attended, and keen interest is taken by the members in their study of the language.

Nottingham.—Some of our more critical readers may have missed the name of this society in the list of subscriptions for the Esperanto Red Cross Ambulance. The secretary, Mr. H. O. Schofield, explains that the society's not having supported this excellent scheme must not be taken as a sign of indifference to the duties of Esperantists during this world cataclysm. On the contrary, long before the members heard of the Red Cross Scheme, they had a scheme of their own for providing a home for Belgian refugees, a scheme which was successfully carried into effect. After obtaining promises of provincial support equal to nearly £4 per week, they obtained a house rent free, furnished it, and for over three months have maintained seven Belgians.

Sheffield.—This group and that of the Sheffield Y.M.C.A. joined forces on February 5, and held an enjoyable concert in the Y.M.C.A. Lecture Hall, Forgate. There was an attendance of about 100, presided over by Mr. J. Merchant. Short propaganda speeches were given by the chairman, Master D. G. E. Rodgers, and Mr. A. B. Sadovic.

Southend.—Our *samideano*, Mr. A. W. Lyndridge, chief of the Southend Business Training College, has been obliged, owing to its continued and encouraging growth, to remove the College to *Milton Chambers*, 71, *High-street*. The new premises are at the corner of the street, and no one passing through the High Street to the sea can fail to see the large green star which adorns the main window. Mr. Lyndridge in this and many other ways loses no opportunity of spreading the knowledge of our language.

SCOTLAND.

Edinburgh.—On January 20 our *Grupejo* was turned into a Court of Law for the trial of several members of our *Vagada Klubo*, who had been caught trespassing during a country ramble. All were found guilty, the judge, our president, inflicting a heavy fine in each case. The examination of the various witnesses caused much merriment, and afforded a splendid opportunity for practice in the language.

On the 27th we had a spirited discussion on the subject, "Whether it is Advisable to Marry without Sufficient Means." Miss Robb and Miss McKenzie argued yes, and Mrs. Senior and Mr. Rae presented the opposite point of view. By three votes the meeting decided in favour of marriage under these circumstances.

On February 3 Mr. Fred spoke to us on "Ancient Hebrew Music." By vocal example and blackboard illustration he explained very clearly the system of music in use during Biblical times. Additional melodies illustrative of this theme were rendered by Mr. Hardie, who played the pianoforte, and his little son, who charmed us all by his skill with the violoncello.

Six members of the Edinburgh City Police—P.C.'s Sinclair, Findlay, Forbes, Cameron, and Sergt. Sutherland—visited the society on February 10, and read very creditable papers on various subjects, such as "Our Visit to Paris," "Adventures While on Duty," and "An Accident in a Coal Mine." This was a most successful meeting, and it is hoped that similar visits may become an annual feature of our programme.—A.M.C.

Glasgow.—A public propaganda address was given in the Royal Philosophical Hall, Glasgow, on January 25, 1915, by the Rev. Professor John E. McFadyen, D.D., Professor of Old Testament Literature in the U. F. Church College, Glasgow, on "How I was converted to Esperanto." Mr. George Douglas Buchanan, the president, was chairman; he referred to the extensive use that is being made of Esperanto in connection with the war. The Germans are using it for the publication of their "fairy tales" throughout the world, which was indirectly a compliment to Esperanto. Wounded officers and soldiers find Esperanto a means of lessening their hardships, and making their misfortunes less unhappy, and promoting good feeling between men of different nationalities. Professor McFadyen's address was very greatly appreciated. It contains so much of interest to propagandists generally that we have decided to print a full report of it, which has been kindly made for us by the society's librarian, Mr. Robert G. Barr. It will be found on p. 45.

THE FEDERATIONS.

Lancashire and Cheshire.—President, Mr. J. Applebaum, 11, *Mayville-road*, *Mossley-hill*, *Liverpool*; secretary, Mr. Parker, 368, *Colne-road*, *Burnley*.

The 28th Quarterly Conference and 7th Annual General Meeting of the above federation was held in Milton Hall, Manchester, on February 6. The delegates were officially received by the Lord Mayor (Alderman Daniel McCabe, J.P.), who, having alluded to Latin as being the common language of the educated people of a past age, paid a warm tribute to Esperanto, as being an international medium of speech for all classes. He thought that the idea of propagating a language which was outside the now spoken tongues was a right one. It tended to break down the barriers of prejudice and international jealousies, and at the same time permitted each separate nation to develop its own particular racial characteristics. Referring to the refugee problem in Manchester, he stated that a

great difficulty had arisen owing to so many being Flemish and their language not being understood. Mr. Rhodes Marriott, the retiring Federation President, in proposing a vote of thanks to the Lord Mayor, remarked that it had been computed that the number of Esperantists throughout the world is some hundreds of thousands. The literature was growing steadily, and many fine translations of eminent authors' works had been translated into Esperanto. The New Testament had been done into the language, and had had a large sale. Dr. Zamenhof, the author of Esperanto, who had himself translated the greater part of the Old Testament, was now finishing the last few books. The 10th Annual World's Congress, which was to have been held in Paris last August, and for which over 4,000 tickets had been sold, had had to be abandoned owing to the declaration of war. The Annual British Congress, however, was expected to take place at Bath next Whit-week.

Mr. J. Applebaum (Liverpool), in seconding the vote, said that one instance of the help Esperanto was giving to the Flemish people was the translation of their famous literary works. The four-act play by the famous Flemish author, Paul Spaak, entitled "Kaatje," with a preface by the poet Emile Verhaeren, had been translated into Esperanto, and was successfully produced at the 7th World's Congress at Antwerp in 1911.

The retiring secretary (Mr. G. R. Griffiths) read the Annual Report and Financial Statement, both of which were very satisfactory. The following officers were elected for the ensuing year:—President, Mr. J. Applebaum (Liverpool); past presidents, Messrs. S. Taylor and Rhodes Marriott; vice-presidents, Messrs. Brown (Chorley), Griffin (St. Helens), and Harrison (Burnley); secretary-treasurer, Mr. Parker (Burnley); propaganda secretary, Mr. Harrison; committee, Misses Challener and Drinkwater, and Messrs. Alker, Challener, Griffiths, and Horsley.

A vote of thanks was passed to the retiring officers, with special mention of the services of Mr. Rhodes Marriott and Mr. G. R. Griffiths, the respective president and secretary. Mr. Marriott, in his reply, paid a special tribute to the excellent work done by Mr. Griffiths during his three years' secretaryship. Afterwards tea was provided at St. John's schoolroom, followed by an enjoyable concert and dance. A sum of 30s. was collected towards the second Ambulance Motor-Car, which the British Esperanto Association expect to present to the Belgian Red Cross Society. The delegates numbered about 150, and represented groups in Accrington, Birkenhead, Blackpool, Bolton, Blackburn, Burnley, Chorley, Bury, Eccles, Kettering, Leigh, Liverpool, Preston, St. Helens, Colne, Middleton, Rochdale, Manchester, and visitors from Shipley, Northampton, and Birmingham.

Yorkshire.—The annual meeting of this federation was held at Bradford in the Milton Rooms, Westgate, on January 23. Mr. Butler Wood, the Chief Librarian of Bradford, welcomed the members of the federation. The following officers were elected for the year 1915:—*Prezidanto*, S-ro. J. Rhodes; *vic-prezidantoj*, F-inoj Fielding and Parker, S-roj Holmes, Merchant, Currie, Thistlethwaite, Waddington, and Hirst; *kasisto*, S-ro A. Tuke Priestman; *sekretariino*, F-ino C. M. E. Morton; *komitatanoj*, every society which is a member of the Yorkshire Federation to send one member as a member of the Committee.

The business meeting of the afternoon was followed by a social evening, the chief feature of which was the presentation, by members of the Bradford Society, in Esperanto, of one of the scenes from "The School for Scandal."—C.M.E.M.

SOUTH AFRICA.

Durban, Natal.—Mr. Leonard Wood, hon. secretary of this group, informs us that they have had a very encouraging New Year's start: a new course was started by the group on January 12, and in a few days eighteen learners joined. It seems that the New Year is showing the effects of the energetic propaganda of the past few months. One of the group members has just passed the examination in Esperanto of the United Chambers of Commerce, the first candidate to do so in South Africa.

Eighth British Esperanto Congress.

TO BE HELD AT BATH, WHITSUNTIDE, 1915.

In accordance with the decision of last year's Congress, held in Sheffield, the 8th British Esperanto-Congress will take place this year in Bath, and will be held during Whitsuntide as usual. At one time there were doubts as to whether it ought to be held, but in response to the circulars which we recently issued, we have received expressions of opinion from a large number of British groups, and the overwhelming majority are against abandoning the Congress. Several have pointed out that probably the International Congress will not be held in Edinburgh this year,* and therefore there is all the more need for a British Congress. The support promised certainly warrants us in maintaining the fixture.

The Congress will be officially opened on Saturday, May 22. On Sunday there will probably be a Service in Esperanto. On Monday morning the annual business meeting of the British Esperanto Association will be held, and many other interesting items for the programme are receiving the consideration of the Congress committee. Fuller particulars will be given in the April number of THE BRITISH ESPERANTIST.

The subscription payable by those wishing to join the Congress will be 2s. 6d., as usual. All members will receive the "Kongresa Libro," containing the programme of the Congress, and a short guide to the city of Bath. For the convenience of members, arrangements are being made with regard to hotel accommodation.

Printed forms for joining the Congress will be issued next month, but those wishing to join at once may send their subscriptions to Mr. E. R. Blackett, 15, Southgate-street, Bath. The "transpagiloj" of the "Cekbanko Esperantista" may be used.

It is hoped that every Esperantist who can come will do so, and will try to get others also to join. Esperantism is needed to-day, and it behoves us all to do our best to keep the Esperanto flag triumphantly flying during the present rather difficult period in the history of our movement.

E. R. BLACKETT,
W. W. PADFIELD,
Secretaries.

February 20, 1914.

[*We understand that the Local Organising Committee of the Universal Congress of Esperanto, arranged to be held in Edinburgh in August, has notified the *Centra Oficejo* of its opinion that, in the unfortunate circumstances created by the war, it is now inadvisable to hold the Congress. The final decision rests with the *Konstanta Komitato de la Kongresoj*, but there is little doubt that it will decide to abandon the Congress. Under these circumstances, while heartily sympathising with our Edinburgh friends in the situation in which they have been placed, we all the more strongly urge upon all British Esperantists to support the Bath Congress by the best means in their power. In these troublous times it is certainly highly important that the *samideanoj* should have this opportunity to meet together for mutual counsel and support.—RED., B.E.J.]

A Professor's Opinion of Esperanto.

At a Public Meeting of the Glasgow Esperanto Society, on January 25, 1915, the Rev. JOHN E. MCFADYEN, D.D., Professor of Old Testament Literature in the U.F. Church College, Glasgow, related his own introduction to Esperanto.

Esperanto is the neutral, second, or supplementary language for the whole world, thought out by Dr. Zamenhof of Poland, published in 1887, and bestowed by him on all mankind as a free gift, to be used for any purpose whatever. Its aim is not to displace any existing language, but to be an easy and adequate means of conversation or correspondence between people with different mother tongues.

Esperanto being a devised language, people imagine that it is a "fad," but in no sense is it a futility. It is nothing less than the work of a great genius. We judge of the quality of an institution by the type of minds to whom it appeals. Esperanto has appealed to some of the strongest and sanest minds in very many parts of the world. Professor Max Muller, one of the great authorities on language, approved of it. Tolstoy also gave it strong commendation. These distinguished men he had not the honour of knowing, but he knew personally other eminent scholars who also approved of it. These are Professor Sanday ; Gilbert Murray, Professor of Greek, formerly of Glasgow University, now of Oxford ; and the late Professor Mayor, of Cambridge. All these gave not only their sanction, but also their enthusiastic approbation to it.

Referring to his own introduction to Esperanto, Professor McFadyen said he had a good deal of scepticism about it at first. While in America, where he spent twelve happy years, he had occasion to attend a conference on another subject at the great conference town of Chatauqua, on the southern shores of Lake Erie. While there the National Convention of Esperantists was held at the same time, and on account of his interest in languages, he was asked to attend, in order that he might judge of its merits. He went, but with a smile on his face, not a sneer, but with not the remotest idea of being interested, and with a feeling of the deepest doubt. He saw amazing enthusiasm in the faces and actions of the people present. There were speeches in Esperanto, singing and preaching. Previously he had thought the whole movement was a futility, and that it was absurd to suppose that an artificial language could ever be spoken naturally. He expressed that opinion to a friend, who soon put it to the test, for a little girl was brought to him who conversed in Esperanto with her mother, and demonstrated that she knew it as well, and spoke it as spontaneously and naturally as she did English. There it was on the lips of the child, who calmly refuted his argument. So keep an open mind, and do not condemn the movement and sweep it off the board without knowing anything about it.

The diverse nationalities need to understand each other, because the misunderstandings that arise largely from the difference in language are often tragic, and a common means of expression is necessary for mutual comprehension. It was this conflict of interest due to difference in language that gave Dr. Zamenhof the impulse to work on the problem ; and the hope of benefiting mankind by devising a means of producing harmony among them inspired him to success.

For travel purposes an international means of communication is necessary, also for advertising. Esperanto meets these needs. A business man has simply to write his advertisement in Esperanto, and it makes a world-wide appeal. It can be done through one

medium, and this means an enormous saving in expense. For *belles lettres*, and for books on science, philosophy, theology, and other professional subjects Esperanto is an inestimable boon. In every country of the world men are giving their brains to the elucidation of great problems. Most educated men know only one or two languages beside their own, but if Esperanto were used it would lay open the literature of the whole world to everyone, and make the result of each other's labours available to all. A man working on special investigation could correspond with all other workers in the same line in different countries and learn their outlook, in a language of absolute lucidity, and with no expense of time and effort at all on translation. For International Congresses Esperanto is the ideal language. At present for such meetings English, French, and German are usually the official languages ; but the congressists who know only one language are bored by having to listen to the other two, and those who know all three are bored by having to listen to what they heard twice before. The result is that such congresses in practice resolve themselves into sectional meetings of the different languages. They fail to be international because they do not use a common means of expression. Esperanto is enormously important for propaganda purposes too.

No existing national language would ever be adopted as a second universal language ; national prejudice and jealousy would prevent that, even if any one of them were capable of such use. The world-language must be an artificial language. Now this is where the sneer comes in against Esperanto as an artificial language, as if it were to be condemned solely for that reason. Esperanto is not artificial in the sense of being made up of words arbitrarily selected. All languages are artificial to the extent that they are due to the exercise of the subconscious reason. In all languages words are not formed haphazard ; they are built up from roots by means of prefixes and suffixes. It is surely no reproach to Esperanto that it is rational, that it is scientific, and that it is built up with the skill of genius. Nobody but philologists think of the component parts of a word when it is being used, and when words are once set in motion they do not fall under the lash of æsthetic criticism at all. Some people appear to regard Esperanto as a futility if not a monstrosity ; they think they can scorn it as an invention or as a devised scheme. But Esperanto is not quite an invention ; it is a language very carefully constructed by an examination of all the roots that appear in the better known languages of Europe, both ancient and modern. It is not the device of one man at all, but a selection from the great languages of Europe. It is a selection skilfully made by the brains of one man, plus the accumulated linguistic experiences of the great nations of Europe throughout the centuries.

An international language must be relatively easy to acquire. Esperanto fulfils this condition in an eminent degree. It is infinitely easier to learn than any national language, for both linguists and persons with no knowledge of any language but their own.

The construction of Esperanto is a miracle of simplicity ; and it is absolutely scientific.

Esperanto is not intended to displace any existing language ; it is to be supplementary to all others ; and far from seeking to supplant any native tongue, it will facilitate and encourage the acquirement of it. The hope is that all scholars and other writers will publish their writings in two languages—in their own, and also in Esperanto.

The literature of Esperanto is ridiculously cheap. You can buy the whole of its grammar, syntax and

soots for a penny. The construction is so extremely simple that it can go into a small book. It is this simplicity and regularity of construction that exercises a spell over those who know it. It has no difficult sounds; there are only five honest vowels that are found in English. The accent is uniform, yet the cadence is not monotonous, because the words are of varying lengths, and there is all the variety of the many-syllabled word. In Esperanto you can always tell by the look of a word what part of speech it is. The great difficulties in learning all languages are the strangeness of sound, remembering where the accent falls, and the intricate grammar due to reams and reams of exceptions, and above all the vocabulary. Hebrew students have great difficulty in getting the vocabulary into their heads. The Esperanto vocabulary is drawn mostly from the living languages of Europe, and the words are readily recognised by anyone knowing languages. Having got the root of the word you can form immediately the noun, adjective, and verb.

The Esperanto movement is not a mushroom growth, and even if it were it would be not the less worthy of consideration; even Christianity had once a beginning. Dr. Zamenhof published his book in 1887. The first International Congress of Esperantists was held in 1905, when many hundreds from different parts of the world gathered together at Boulogne, all palpitating with tremor lest they might not understand each other; and they had the joyful satisfaction of finding that every word of it was perfectly intelligible, and the Congress broke out into enthusiastic delight.

Esperanto is a beautiful language, not clumsy; it sounds like Italian or Spanish. It has no awkward sounds or sentences. Its words for the most part end in vowels; and there are beautiful words in Esperanto that have no equivalent in the English language. *Gesamideanoj*, for instance, meaning persons holding the same idea. It is made up of the prefix *ge*, meaning the sexes taken together; the root *sam*, meaning same; *ide*, meaning idea; *an*, member of group; *o*, ending for noun; *j*, signifying the plural number. How simple it is, and it sounds so well. There is no need to apologise to anybody for its existence.

The Professor read the following portions from the New Testament in Esperanto, to show what a pleasing sound the language has:—

The first passage is from Rev. XXI. :—

1. *Kaj mi vidis novan ĉielon kaj novan teron; ĉar la unua ĉielo kaj la unua tero forpasis; kaj la maro jam ne estas plu.*

2. *Kaj mi vidis la sanktan urbon, novan Jerusalemon, malsuprenirantan el la ĉielo for de Dio, pretigitan kiel fianĉinon ornamitan por sia edzo.*

The second passage was from "La Evangelio laŭ Sankta Luko," Chap. X., 38—42:—

38. *Kaj dum ili vojaĝis, li eniris en unu vilagón; kaj virino, nomata Marta, akceptis lin en sian domon.*

39. *Kaj ŝi havis fratinon nomatan Mario, kaj tiu ĉi sidis apud la piedoj de la Sinjoro, kaj aŭskultis lian parolon.*

40. *Sed Marta estis distrata pro multo da servado; kaj ŝi alproksimiĝis, kaj diris: Sinjoro, ĉu vi ne zorgas pri tio, ke mia fraterno lasis min servi sola? Diru do al ŝi, ke ŝi helpu min.*

41. *Sed la Sinjoro respondis kaj diris al ŝi: Marta, Marta, vi zorgas kaj klopodadas pri multaj aferoj;*

42. *Sed unu afero estas necesa; kaj Mario elektis la bonan parton, kiu de ŝi ne estos forprenita.*

He drew attention to the words whose meaning would be known on hearing them, and he also mentioned the few interspersed that required to be learned.

In conclusion, the Professor mentioned that the Esperanto movement is inspired by a great moral and spiritual force behind it. It is not simply a question of adding a new supplementary language; it is something greater and nobler. The ultimate aim of it all is to bring humanity together, and surely never was there an aim more important than that. In the words of our great poet, whose anniversary we are now celebrating—

" Then let us pray, that come it may,
As come it will, for a' that,
That man to man the warl' o'er
Shall brithers be, for a' that."

Business Men and Esperanto.

" We must go on educating the people in the principles of pacification. One great drawback is that of language. An international language is an absolute necessity."—(Felix Moscheles, Father of the Peace Movement).

" I am strongly of opinion that, had Esperanto prevailed, the present war would have been an impossibility."—(Colonel Pollen, LL.D.).

Mr. H. G. Wells says: " A score or so of thousands of pounds spent upon teaching Russian in England and English in Russia now may mean a difference of millions in our trade with Russia in the years to come." Mr. John Lanyon wants to capture the German language; some urge the pre-eminence of French, while others put in a claim for Spanish or Italian. For my part I should like to see more attention given to the study of Esperanto. It can be learned in less than half the time it takes to learn any of these national languages, and would answer business purposes quite as effectively.

For the average man life is not long enough to master more than his own language—at most, one in addition to his own. Few of us can claim to have anything like a fundamental grasp of our own language and literature, and that being so, what an immense amount of pleasure and profit we miss! If we master a second language, we are restricted, as a rule, to the nationality of that language, whereas Esperanto opens up almost every nation in the world, and enables us to enlarge our minds and sympathies by the study of a much wider variety of life and character. Wars will cease only when we begin to think and speak internationally instead of parochially. More business will be done only as the markets of the world are enlarged and cultivated. Alas, that in our infancy and idiocy we still prefer to settle disputes by slaughter instead of arbitration—that we are content to waste our brains and breath in learning several languages instead of one!—From "A New Course in Typewriting," by Mrs. Smith Clough, F.Ine. S.T. (Hons.), *Pitman's Journal*, January 23, 1915.

Will British Esperantists at the Front or in Training kindly let us have their names, corps, etc., for insertion in B.E.?

Dankon por ilia afabla kaj tre ŝatata helpo en la Oficejo de B.E.A. mi esprimas al S-roj BRISCOE, A. E. WACKRILL, kaj R. ROBERTSON.

E. A. ALLSOP, Sekretario, pro. tem.

Alilandaj Sciigoj.

Aŭstrio.—En nia lasta aperis nekrologo, laŭ *Germana Esperantisto*, pri la kvazaŭ mortinta profesoro de Pola Universitato en KRAKOV, la fama bakteriologo, Odo Bujwid, loka prezidinto de la Oka Kongreso. Kun ĝojo ni jus sciigis, ke la eminenta profesoro *ne* mortis, kvankam li grave suferis pro aŭtomobila malfeliĉajo.

Germanujo.—Malgraŭ la milti la grupoj en multaj lokoj, kiel CHARLOTTENBERG, CHEMNITZ, DRESDEN, KEMPTEN, daŭre kunvenas kaj propagandas. En BROMBERG la grupo regule kunvenas ĉiun vendredon. S-ro Grabowski el Varsovio estas la konstanta gasto en la kunvenoj. LEIPZIG, la oficialaj raportoj de la Germana, Aŭstria, kaj Turka generalstabo regule estas tradukataj esperanten kaj dissendataj al 25 eksterlandoj.

Rostock.—S-ro A. Kolčin, rusa samideano, raportas en *La Ondo de Esperanto*, ke kiam la milti estis deklarita li, rapidante reiri Rusujon, estis en Berlino. Oni arrestis lin, sed poste avertis, ke li devas tuj forveturi tra Danlando. Kiam la vagonaro venas la urbon Rostock (apud la dana landlimo), li estis denove arrestita kun aliaj rusoj. Post la unua konsterno la humoro de la arrestitoj pliboniĝis, kaj unu eĉ organizis kursojn de l' angla lingvo. Li ankaŭ proponis kursojn de Esperanto, kaj tiamañiere dek kvin kaptitoj lernis Esperanton en la arestejo dum la deksemajna restado tie.

Esperanto, U.E.A. gazeto, diras:—Niaj samideanoj militkaptitaj ne forgesis Esperanton, nek malkuragiĝis. Kontraŭe, ni ekscias, ke ĉe la kaptotendaroj, kie troviĝas Esperantistoj, vigla propagando estis farita. En la kampo Altengrabow apud MAGDEBURG S-ro Jean Suel komencis kurson kun 43 personoj; pliaj partoprenantoj estas atendataj. En *Kavalier Scharnhorst* apud Magdeburg, S-ro Kapitano Comte, el Boulogne s. M., intencas aranĝi kurson. La saman iniciaton alprenis S-ro Pourchelle, el Amiens, ĉe la kampo Zossen apud BERLIN.

Če du kaptotendaroj la interpretistoj estas Esperantistoj, nome en *Cassel* S-ro Amel, Delegito, kaj en *Zossen* S-ro O. Sandrock, membro de U.E.A. En Zossen oni povas uzi Esperanton kiel korespondingvon kun la militkaptitoj.

Hispanujo.—En la monato Decembro mi faris vojaĝon tra kelkaj provincoj ĉefurboj por revidi ilin dum vintro kaj precipe por viziti kaj koni Esperantistojn kaj sciigi pri la marso de nia afero.

En VITORIO kaj PAMPLONO mi vidis neniu Esperantiston, kvankam en ĉi tiu lasta urbo ekzistas grupo de antaŭ longe. Mi scias ke ankaŭ en Vitorio ekzistas kelkaj izolitaj Esperantistoj sed ankoraŭ mi ne atingis interrilatiĝi kun ili.

De Pamplono mi forveturis al ZARAGOZO. En la fervojsstacio atendis min S-ro Maynar, advokato, al kiu mi estis antaŭsendinta poštkarton kun portreto. Li akompanis min kaj mian neesperantistan kunvojaĝanton kelkajn horojn kaj ni parolis hispane, por ne enuigi mian kunulon. Vespere mi iris sola viziti la grupejon, kie oni klarigas du ciutagajn kursojn. Tie mi konis S-ron Gaston, advokato, bonega Esperantisto, kaj S-ron Loren, pastro. Sekvintan tagon mi refoje ilin vidis kaj promenis kun ili, ĉiam parolante Esperanton.

En MADRIDO neniu akceptis min, ĉar al neniu mi estis antaŭsciiginta mian alvenon. Mi vizitis tie la grupejon, kie S-ro Mangada, kapitano, klarigas ciutagan kurson. Mi ankaŭ vizitis la socialistan popoldomon, kie ekzistas alia grupo. En ĝi oni ankaŭ klarigas ciutagan kurson. Mi konis ĉi tie S-ron Gracia, bonega esperantisto. En la kafejo Lisboa mi vidis S-ron Perogordo kaj aliajn.

En TOLEDO mi vizitis nian laboreman samideanon, S-ron Inglada, komandanto, kun kiu mi pasigis kelkajn horojn. Li diris, ke ankoraŭ ne sukcesis formi tie grupon, kvankam li estis klariganta kurson dum kelka tempo.

En VALJADOLIDO mi estis kun S-ro Valle, leŭtenantokolonelo, Karrasko, komandanto, kaj Nuez, universitata bibliotekisto. Ni paroladis dum kelkaj horoj pri Esperantajoj, tute en Esperanto.

Fine en BURGOS min akompanis S-ro Esteban kaj Herrera. En ĉi tiuj du lastaj urboj nune oni ne klarigas kurson. Mi finos mian raporteton, per kelkaj sciigoj pri Esperanto en ĉi tiu mia provinco Vizkajo, kiu estas surface preskaŭ la plej malgranda el Hispanujo. En la ĉefurbo BILBAO estas du Esperantistaj grupoj, la senpartia kaj la socialista. En la vilaĝo BARAKALDO kaj ARBOLEDO estas aliaj du grupoj. Oni klarigas en ili ĉiuj kvin ciutagajn kursojn por ĉirkaŭ sepdek lernantoj. La instruado daŭras de Oktobro ĝis Aprilo aŭ Majo.

Krom ĉio antaŭa mi volas sciigi al la legantoj ke la komunumo de SEVILJO subvencias en la nuna jaro la tiean Esperantistan grupon per sescent spesmiloj.

VIKTORO O. DE ALLENDE.

Katalunujo.—Nia kara Direktoro, S-ro FRED. PUJULA, kiu veturis Francujon okaze de la Deka Kongreso por partopreni en ĝi kaj resti apud Parizo la tutan someron, estis mobilizita la 1an de Aŭgusto, kaj enkorpusigis al 32a Teritoria Regimento de Infanterio. Niaj kunfederacionoj komprenos nian ĉagrenon pro la foresto de nia amata amiko kaj lia dangera restado sur la batalkampoj. La sciigoj, kiujn de li ni ricevis, estas sufice kontentigaj: malgraŭ lia aktiva partopreno en la bataloj dum bajonetaj atakoj, daŭraj pafadoj, ĉe enterigoj, k.t.p., k.t.p., li bone fartas kaj konservas sian kutiman spriton.

Lia edzino, S-ino Rebours, sekretariino de la Va Kongreso Internacia, suferis la bedaŭrindajn sekvojn de la germana invado, kaj devis forlasi sian patran domon en Lagny s. Marne kaj rifugi en Clermont Ferrand, kie ŝi naskis sanan kaj belan idon Jordi Pujulà, estonta kunbatalanto nia. Niaj gratuloj kaj bondeziroj por la okazo estas esprimataj al ili kun ĉagrena koro pro la doloraj cirkonstancoj.

Ni deziras ke la Sorto estu favora al niaj geamikoj ĝis fino de la milti, por ke ili povu baldaŭ ĝui denove en sia hejmo sian vivon de l' pactempo.

Alia samideano nia, S-ro MATTES, estis entirita al la milti, kiel franca soldato. Laŭsajne li estis mortigita jam en la komenco de la milti, kvankam aliaj sciigoj diras, ke li estas kaptito de la germanoj. En tiu malgaja necerteco, ni preferas kredi la duan supozon kaj deziras plejbonon al nia kara amiko.—El *Kataluna Esperantisto*, Decembre, 1914.

Nordameriko.—En PORTLAND, ME., post parolado de S-ro E. G. Payson antaŭ la membroj de grava komerca ligo, la ĉeestantaro unuanime voĉdonis, ke Esperanto estu enkondukita en la publikajn lernejojn. En preskaŭ ĉiu kunveno la Societo en BOSTON, MASS., ĝoje akceptas alilokajn, ofte fremdajn samideanojn. En la Medford altlernejo estas kurso en Esperanto kaj D-ro D. O. S. Lowell, Estro de la " Roxbury Latin School," instruas klason el 12 lernantoj. NEW YORK.—En la Manhattan kvartalo Prof. A. Christen parolis antaŭ aŭdantaro de 250, en la " Labour Lyceum" pri "Esperanto kaj Paco." Oni poste organizis grupon kun 25 anoj. Pro la agemo de S-ro Corson kaj Silbernik kurso estas organizita en la " Washington Irving" Altlernejo, kun 30 lernantoj. PHILADELPHIA, PA.—Kurson por komencantoj kaj ĉiumonatan festenon organizas la loka grupo. Ankaŭ en CINCINNATI, WORCESTER, MASS., LINCOLN, kaj OMAHA, NEBR., PARSONS, W.VA., kaj KANSAS CITY, ekzistas vigla propagando.

Persujo.—Nia samideano, Seid Ŝafi Tabatabai, rapportas en *La Ondo de Esperanto*, ke en TABRIZO ekzistas proksimume 300 Esperantistoj. Bedaŭrinde ne estas

eble kun sufiĉa sukceso disvastiĝi Esperanton meze de la persa popolo, ĉar ĝis nun ne ekzistas lernolibro por persoj. Estas projektite eldoni propagandan gazeton en la lingvoj persa, armena kaj Esperanto.

Rusujo.—En la ĝeneralaj kunvenoj de la MOSKVA Societo nova komitato por la jaro 1914–15 estis elektita. Per regulaj monataj pagoj la membroj subtenas unu liton en hospitalo de Verda Kruco, fonditan je la nomo de grupo de Esperantistoj. En PETROGRADO malgraŭ la milito la Societo "Espero" vigle laboras. Oni kunvenas dufoje en la semajno. VERHOVSKIJ POSAD (Volog. gub.). La propagando inter militkaptitaj germanaj ĉie iras bone, multaj el ili lernas Esperanton, kaj la rusaj samideanoj facile povas interkomprene ni ĝi kun ili.

Svisujo.—F-ino Herzog sendis al ni poštakarton kun fotografaĵo de la literatura eksposicio, kiun la grupo en DAVOS-PLATZ tie jus sukcese aranĝis. Nia fervora samideanino faris gravan propagandon en la lokaj gazetoj. Spite la milito tiu fama kuracloko estas ankoraŭ bone vizitata de ĉiujlandanoj.

El Versailles.—Reabonante nian gazeton, franca samideano diras: Mobilizita de la komenco de la mquito ĉe la oficejo por nutrado, mi havas multe por fari. Pri nia kara lingvo oni nenion aŭdis krom la ricevo de BRITISH ESPERANTIST. Estas la sola esperantajo, kiu pensigas nin, ke Esperanto ankoraŭ ekzistas. Mi esperas, ke la jurnalero povos regule aperi. Ni havas grandan okazon por fari propagandon—multaj angloj estas en nia urbo. Granda malsanulejo estas organizita; mankas al mi la propagandiloj. Se la B.E.A. povus sendi al ni kelkajn propagandilojn,* estus tre oportune. Ankaŭ mi esperas, ke la aŭtomobilo por la ruĝa kruco sukcesos; ankaŭ mi laboras por la ruĝa kruco kaj la militkaptitoj pere de la U.E.A. Ni esperas, ke post la mquito nia lingvo disvastiĝos kaj ke la restado de multaj angloj sur la franca lando montras la necesacon de lingvo internacia.

* Senditaj.

La Respondo de la germanaj Esperantistoj.

(Vidu la n-ron de Januaro).

Kun kora danko kaj varma simpatio ni akceptas la afablajn vortojn, kiujn vi, kara F-ino Noll, direktas al la Germanaj Esperantistoj. Ni komprenas, kion vi konsilas kaj kion vi riproĉas al ni kaj ni scias, ke via koro tremante timas, ke ankaŭ inter la esperantistoj la mquito povus kaŭzi malkonsenton, kaj tion vi deziras eviti.

Estimata samideanino, ni ĉiuj amas Esperanton, ni ŝatas la internacion lingvon kaj en ĝi la elementojn ligantan nin ĉiujn. Ni havas varman simption kaj sentas sinceran amikecon ankaŭ por niaj eksterlandaj samideanoj. Se ni ne starus en mquito, atikitaj, kaj devigataj batali por la plej sankta kion ni posedas, por la patrolando—ni pensus kaj agus same kiel vi. Sed en la momento, kiam ni germanoj devas defendi nian patrujon, ĉiuj duboj devas malantaŭeniĝi pro tiu ĉi unu celo sekvata de ni ĉiuj: servi al nia patrolando! Ĉiu tio faras ĉe ni laŭ sia povo, ĉiu helpas tie, kie li kredas ĝin fari plej bone. Aŭdinte ke oni kalumnias nian patrujon, ke oni retenas germanajn librojn kaj gazetojn, ni esperantistoj opiniis tion la plej bona okazo, efike labori per la Esperanta lingvo kaj samtempe montri, ke ni ne estas kontraŭnaciaj. Ĉi tio lastan oni sufice ofte al ni riproĉis, ĉar nia celo estas internacio; sed nun ni volis helpi kaj kunlabori por la bono de nia patrolando. Tamen ne nur nian lingvon ĝi bezonas por disvastiĝo de ĝi vero en la eksterlando, sed ankaŭ nian organizacion. Esperanto ja bedaŭre ankoraŭ ne estas tiel disvastigita, ke ĉiu eksterlandano ĝin komprenas; ni tial devis nin turni kun niaj dokumentoj

al la konataj al ni esperantistoj en eksterlando. Ĉion ĉi—ni tion scias kaj estas dankaj al vi—vi laude aprobas, sed vi riproĉas al ni, ke ni kiel "Germanaj Esperantistoj" dissendis la brošuron. Ĉu anstataŭ tio ni devis diri: Esperante parolantaj germanoj? Estu konvinkita, ke ĉiuj germanaj esperantistoj ankaŭ estas Esperante parolantaj germanoj. Ĉu ni devis serĉi kaŝ-adreson? Tio certe ne estus malfacila al ni, sed ni kredis ke ni povas agi malkaše; ni ja volis nenion alian ol disvastiĝi la veron. Ni neniu persone atakis aŭ riproĉis, kaj ni tradukis nur oficialajn dokumentojn. Ni nepre evitis, citi la Germanan Esperanto-Asocion tial, ke kiel organizacio ni neniel volas nin okupi pri politiko. Hazardo nur la adreso de la G.E.A. estas la sama kiel tiu de la Societo Esperanto Dresden kaj de la Dresdena Esp.-hejmo. Vi konsilas al ni, ke ni devus nin turni al nia registaro, por ke ĝi uzu Esperanton. Ni tion faris, oni nin dankis, sed nature oni bezonis la helpon de la esperantistoj por efektivigi nian proponon. Ĉu ni germanaj esperantistoj devus rifuzi la helpon al nia patrolando? Neniu, kiu vidas minacata sian patrujon, tion farus. Ni estas konvinkitaj, ke per nia agado ni faris servon al nia patrolando, al la vero kaj al Esperanto. Certe, ankaŭ al Esperanto; ĉar neniu en la neŭtrala eksterlando, leginte tion kion ni per Esperanto sciigas pri "la vero pri la mquito," povas kredi, kiel vi supozas, ke la esperantismo estas rimedo por tiu aŭ alia naciismo. Tion kion ni faris, same povas fari la anglaj, francaj aŭ rusaj esperantistoj, kaj la neŭtralaj esperantistoj tiel maniere povos doni al la mondo en estontaj tempoj valoran historian materialon.

Ni esperas kun vi, povis post la mquito amike interrilati kun ĉiuj gesamideanoj. Ĉe ni ne ekzistas malamo kontraŭ la individuoj de la al ni malamikaj nacioj; sed servi al nia nacio kaj nia patrolando, tio estas nia unua devo, kaj ni estas feliĉaj, se tiel maniere ni samtempe povas utili al Esperanto.—GERMANAJ ESPERANTISTOJ.

El Germana Esperantisto.

Memorinda Vespermango.

Ĉe la Rhin'a restoracio, ni sidas ĉirkaŭ la mangotabulo trideko da kunmanĝantoj; ni festas per tiu-ĉi vespermanĝo la feliĉan (!) revenon de la karavananoj katalunaj, kiuj kuraĝegaj, kaj malgraŭ la bruoj pri mobilizado kaj mquito, pretigis la valizojn, kaj... al Parizo!

La festo daŭras tre ĝoja, kaj meze de ridoj kaj entuziasmo, jen kion elcerpas el la interparolado tiu ĉi nediskretulo.

— Ni estis preskaŭ 50, — diras S-ro Urbez — kaj mi estas certa, ke en pacaj tempoj, pli ol 100 katalunoj estus irintaj Parizon, por ĉeesti la Xan. La aliro estis bona... sed la reveno...

— Ne parolu pri reveno — respondas S-ro Llorach; — imagu tri-tagajn vojaĝadon, en vagono por ĉevaloj, havante nenion por manĝi, ĉar la vagonaro ne faras ekzaktajn haltojn en la stacidomoj, kaj oni riskas ĝin perdi, se oni lasas la vagonon.... Certe la malmola pano, kiun vendis al ni la francaj soldatoj, estis por ni pli bongusta ol tiu ĉi peco de kokido....

— Tamen — aldonas S-ro Masana — ni estus pasigintaj bonan vojaĝon, se blinda Sevilla'ano, pli babilema ol Cicerono, kiun ni akompanis, estus restinta en Parizo.

— Ho! jes, — respondas kelkaj samideanoj lin konantaj — gardu nin Dio je similaj blinduloj!

— Sed, sinjoroj, ĉio, kion vi rakontas, estas nur bagateloj rilate la maltrankvilajojn, kiujn travisis S-ro Rosals en Bordeaux — diras S-ro Grau — Rakontu, rakontu, — lautigas kelkaj voĉoj...

— Tute simple, — rakontas S-ro Rosals. — Imagu min, kaptitan de la francaj ĝendarmoj, kvazaŭ spiono.

— Ĉu eble? Rakontu!

— Mi logis en Bordeaux, kaj sekante la impulsojn de mia inklinio al la konkoi — vi ĉiu scias, ke mi estas fervora kolektanto —, mi faris promenadeton al la urb-ĉirkaŭajo, por vidi ĉu en tiu terpeco mi trovus kelkajn ekzemplerojn de "fosilioj," kiujn mi ne posedas. Mi surgrimpis monteton, kiam mi aŭdis, ke du biciklistoj vokas min.

— Kion vi faras ĉi-tie? — ili demandis.

— Mi kolektas konkoi, sinjoroj.

— (Rideto). Vian pasporton, sinjoro?

— Mi lasis ĝin intence en mia hotelo en Bordeaux, ĉar mi ne volas ĝin perdi...

— Sekvu nin, sinjoro!

Kaj jen mi, antaŭ la urbestro kaj la sekretario de tiu vilaĝeto apuda al Bordeaux, suferanta teruran demandaron: "kiu vi estas?" "kion vi faris?" "kion vi serĉis?" "kien vi iras?" "de kie vi venas?" k.t.p. Neniom valoris miaj protestoj, ke mi estas honesta viro, nekapabla fari malbonon al iu ajn. La sekretario daŭrigis skribi silente kaj penseme sur blanka papero miajn respondeojn. Post la skribo, li klopojis konvinki la urbestron pri mia honesteco. Malfeliĉe tiu ĉi sinjoro, vole-nevole deziris trovi spionon, kaj ne lasis sin konvinki: —Pripensu, diris la sekretario, ke tiu sinjoro ne estas mizerulo; li surportas 500 frankojn en sia paperujo, li venas de Parizo, kien li iris por ĉeesti la kongreson de Esperanto... — Ho! ĉu vi scias, ĉu li ŝtelis tiun monon? respondis la urbestro... Resume, laŭlege, la urbestro min sendis al la ĝendarm-kazerno, ĉar en milittempo, nur militistoj devas sin okupi pri fremduloj trapasantaj la landon sen pasporto... aŭ kun la pasporto forgesita en hotelo.

Du ĝendarmoj akompanis min al kazerno, kie oni min senvestigis kaj traserĉis mian tutan veston de la kapo ĝis la piedoj: eĉ la ŝuojn ili trarigardis! Mi jam malesperis povi vespermangi kune kun pastro Casanova — nia Gerona samideano — en la Bordeaux'a hotelo kie mi lin lasis, kaj atendis pasigi la nokton en ĝendarmejo, kiam la serĝento rajtigis individuon por akompani min al la urbo; ni prenis la elektran tramon, kiu alligas la vilaĝon al la urbo, kaj post unu horo la ĝendarmo legis kaj esploris detale la pasorton, kiun mi havis ŝlosita en la valizo lasita en la hotel-ĉambro... Feliĉe mi nun troviĝas ĉe vi, sana kaj ĝoja...

— Ĉu vi ne publikigos tiun ĉi epizodon, S-ro Rosals? — demandis S-ro Balcells. — Estus interese vidi tiun ĉi anekdoton rakontitan de vi mem.

— Jes, tion mi faros, kiam mi havos tempon... Kaj meze de la postmanĝa babilado, ni ekscias ke S-ro Sabadell kaj familio restis en Monaco, ĝis la mobiliz-tempo estos finita, ke li faris la vojaĝon en milita vagonaro meze de generaloj kaj koloneloj, kaj ke li konatiĝis tie kun kapitano Rousseau, frato de la samideano Rousseau el Parizo, tre konata pro liaj verkoj pri Farmacio; ke la aktoraro ludonta "Georgo Dandin," revenis sendifekte gvidita de S-ro Gual; ke la samideanoj el Olot, S-roj Fortet kaj Prat, S-ro Galceran el Vilanova, S-ro Soriano el Sevilla, S-ro Perogordo el Madrid, k.t.p., povis, post longaj atendoj ĉe la konsulejo por ricevi la "pasiglon," atendoj en la stacidomoj por preni la vagonon, ŝanĝoj de vagonaroj kaj similaj malhelpoj, reveni hejmen...

La bruo de la entuziasmo estis iom paligita pro dolora sciigo. Nia kara Pujulà estas ankaŭ mobilizita kaj sekvas la militon kiel franca soldato; ankaŭ nia samideano Mattes. Al ambaŭ oni sendas dokumenton subskribitan de la kunsidantoj, dezirantan bonšancon kaj baldaŭan revenon... kaj la kunmangintoj dissigas malbenante tiun ĉi teruran militon, kiu ŝelas al ni karajn amikojn kaj al la mondo, milojn da vivoj.—J.B., el *Kataluna Esperantisto*, Decembro, 1914.

Danka Letero.

CROIX ROUGE DE BELGIQUE,
Ambulance Océan, La Panne.

Le 9 février, 1915.

Monsieur le Président,

Nous venons vous remercier du don généreux que le Cercle Espérantiste nous a fait d'une voiture automobile d'ambulance et nous venons aussi remercier votre Société d'avoir bien voulu désigner pour l'accompagner son secrétaire général. Nous sommes très honorés de ce choix et ne doutons pas que, entre les mains d'un homme aussi expérimenté et aussi sur, elle ne nous rende bientôt les plus grands services.

Nous vous prions de vouloir bien transmettre aux membres de la Société donatrice l'expression de notre gratitude, et de vouloir bien croire aussi à l'assurance de notre considération très distinguée.

J. M. DEPAGE.

Libraro kaj Gazetaro.

La Venecia Komercisto (*The Merchant of Venice*), de W. Shakespeare, laŭ la angla originalo tradukita de Alfred E. Wackrill, A.M.I.C.E., Membro de la Akademio Esperantista. Eldonita de la B.E.A. Prezo afrankite, 1s. 7½d.; tole bindita, 2s. 2d. (Sm. o.81, 1.80).

Ĉiu (Esperantista) lerneja knabo scias, ke S-ro Wackrill estas Akademiano, kaj unu el la plej bonstilaj kaj spertaj el vivantaj Esperantistoj. Tial, vidante lian nomon sur la titolpaĝo, oni rajte atendas ion pli ol ordinare bonan. Kiam, do, la redaktoro petis ke mi recenzu la libron, mi sentis grandan embarasigon. Senutile estus serĉi en ĝi por stilaj aŭ gramatikaj eraroj, ĉar tiaj kompreneble ne ekzistas. Kion, efektive, diri pri majstraĵo, krom ke ĝi estas majstraĵo? (ĉar tia ja estas la libro). Mi ĝin tralegis kelkfoje, kaj ĉiufoje kun pli granda admirado. Sajnas al mi, ke la traduko mirinde reproduktas la guston kaj eĉ la nuancojn de la originala teksto — kaj, se nur kiel klarigilo pri la senco de multaj praanglaj vortoj kaj parolturnoj, aŭ kiel modelo por tradukisto, ke ĝi bone meritadon.

Instrukte estas noti la tradukon, ekzemple, de frazoj kiaj "Your leisure serves you not — To outface and outswear — Soft! — Impugn you in the deed — What a wit-snapper! — Naughty gaoler — Beshrew me — A weak disabling of myself — I will try conclusions with him — Petty traffickers — Raw tricks of bragging jacks — Scant this excess — Thill — Pent-house — To catch him on the hip — The very staff of my age, my very prop — Do I look like a cudgel or a hovel-post, a staff or a prop?" kun cent similaj.

Notindaj estas ankaŭ la jenaj: — *Belaĉa* (gaudy); *karnaĉo* (carrión flesh); *servemaĉa* (fawning); *larmiacaj* okuloj (bleared); *miajo*; *viajo*; *poeco* (rate); *punperdo* (forfeit); *ĉi-nokte* (to-night) (36, 88); *ĉi ties* (48); *supozeca* (in supposition); kaj instruaj ekzemploj de *domaĝ* (71, 81), *konven*, *dec*, (41), *Mošt* (3, 55, 57).

Komparu la dancecon de la heksametroj skribitaj sur la kestetoj ora kaj argenta, kun la pezeco de tiu sur la plumbo: — (36-7) — efektive "plumbe-obtuzaj vortoj de admono."

Aparte rimarkinda estas la lerta traduko de vort-ludoj kaj vorta cikanado. Por ĉia tiajo en la angla teksto (kaj ili ja svarmas), sajnas, ke S-ro Wackrill trovis samspecan en Esperanto. Kiel ekzemploj de lia kapablo tiel "karamboli per vortoj," rimarku la parolon de Lanclot pri la Maŭrino (68), la tradukon

de "Not on thy sole, but on thy soul" (75); I had rather he should *shrive* me than *wive* me" (11); "Let me give *light*, but let me not be *light*" (95); kaj multaj similajn; ĉiuj oni trovas mirinde reproduktitaj en la Esperanta teksto. Bonege tradukiĝis ankaŭ la malklerulaj eraroj de la du Gobboj (pp. 20-6, 32, 67); la ripetemo de Shylock "There, there, there ... precious, precious," k.c. (49), kaj la emfazo sur la vorto *ringo* (97).

La tradukinto preskaŭ ne uzis novan radikon:—*Pajen* (pagan, paynim, Fr. païen) troviĝas sur p. 29; kaj *nekst* (serce) sur p. 22. (Persono, mi ŝatus vidi *nekst* uzata serioze).

Ne la malplej admirinda parto de la libro estas la lertega epilogo en formo de triopa akrostiko.

Notinde estas, ke oni ne komencis ĉiu verson per grandlitero; ĉi tiun deflankigón de la ordinara kutimo ŝajnas al mi plibonigaĵo.

Eĉ sur la suno ekzistas makuloj, mi do diligente serĉis (sed kun duba sukceso) trovi kritikindajojn en la nuna verko. Mi rimarkas, ke S-ro Wackrill parolas pri la kantado de la regolino. Tamen, kompense, li sampaĝe korektis la *she* (nightingale) de Shakespeare per *najtingalo*, do se li eraris, Shakespeare mem eraris samgrade. Mi estus preferinta *Sajlok* kaj *Dobin* ol *Sajlak* kaj *Dabin*; tiom pli, ke la "o" en "Gobbo" restas netuŝita. Ankaŭ ŝajnas iom anomalie traduki *Gratiano* per *Grašiano*, sed *Portia* per *Porcja*.

Mi trovis nur kvar preserarojn:—*vojon*, 34—14; *miriade*, 56—4; *admonas*, 60—23; *kaj*, 64—24. La presado kaj generala aspekto de la libro estas bonegaj, kaj la presisto, S-ro V. T. Sumfield, kaj la B.E.A. estas gratulindaj pri ĝia eldoniĝo. Pri la traduko mem, la jenaj eltirajoj eble suficios liveri ian ideon; tamen, ĉiu, kiu amas belan literaturon, kaj ĉiu, kiu volas plibonigi sian stilon per lego kaj imito de bonaj modeloj, devus mem aĉeti kaj atente trastudi la volumeton.

POR. Vi vidas min, Basanjo Via Mošto,
kia mi staras. Kvankam por mi mem
sopiri al treega plibonigo
modere mi dezirus, por vi tamen
mi volus esti dudekoble mi,
kaj tio eĉ trioble; pli belega
miloble; kaj pli riĉa—miriade.
Por nur ricevi altSATADON vian,
mi volus havi sen mezur', amikojn,
virtojn, belecojn kaj bienojn. Tamen
plensumo mia estas nur tutajo
de io konsistanta el:—knabino
nesperta kaj ne klera kaj ne lerta;
feliĉa, ke ŝi estas ne troaĝa
por lerni; pli feliĉa, ke almenaŭ
natura ŝia sprito kapabligas
al ŝi lernardon; laste, plej feliĉa,
ke ŝi spiriton sian malsovaĝan
konfidas al la via por instruo,
kiel al reg' reganto, kaj sinjoro.

BASS. Min, sinjorino, je la parolpovo
senigis vi. Nur sangopulso mia
respondon donas, kaj en mia korpo
konfuzo tia regas, kian montras
zumanta, ĝoja homamaso, kiun
jus bele alparolis kara princo;
kaj tiam ĉiuj ioj, kunfandite
fariĝas vasto da nenio krom
ĝojego senesprime esprimata. (55—56).

Kompato estas virto nedeviga;
gi gutas pluve, dolĉe, el ĉielo
sur suban lokon. Per duobla beno
gi benas: ĉe donado, ĉe ricevo.

Gi plej potencias kun la potenculo;
gi pli ol krono reĝon ornamadas. (78).

Jen dormas la lunlumo sur deklivo;
ĉi tie sidu ni kaj lasu vagi
muzikajn sonojn en oreloj niaj.
Konformas bone dolĉa trankvileco
de l' nokto je la karesemaj tušoj
de l' harmoni'. Sidiĝu, Jéssika'!
Rigardu, kiel la ĉela planko
per oraj diskoj dense priſutigis.
El tiuj briletantaj globoj ĉiu,
eĉ plej malgranda, en orbito sia
angele kantas en ĉela horo
kun la keruboj junokulaj; tiel
animoj la senmortaj harmonias.
Sed nin ĉi tiu kota kaj putrema
mondana korpo vestas kaj enſlosas,
do ni ne povas audi tiajn sonojn. (92).

Oni nur povas esperi, ke la libro vendiĝos laŭ siaj meritoj, kaj ke, kuraĝigite de tio, la tradukinto en la estonteco denove kaj ofte ŝuldigos la tutmondan Esperantistarion per aliaj similaj verkoj.—M.C.B.

Princo Vanc', de *Eleanor Putnam* kaj *Arlo Bates*, Litt.D., el la angla lingvo esperantigis *Herbert Harris*. La princo estas dorlotita knabo, kiu ne volas lerni la geografion de la patra regno, nek konduti bonkore al siaj ĉirkaŭuloj. Do lia baptopatrino, severa sed bonvola feina, trudas al li strangajn aventurojn kaj suferojn, devigante lin tramarŝi la tutan regnon kaj esti mokato anstataŭ mokanto. Oni diras, ke la sperto plisaĝigas la malsagulojn, do al la granda plimulto el ni homoj venas simila sorto, tamen sub tute malsamaj formoj, kia tiu, kiu trafis la malfeliĉan princon. Tiu ĉi verketo estas tre bonstile redaktita, bone presita kaj bele ilustrita de *Frank Myrick*. Konforme je konveneco ĉe ferakontoj, tiu ĉi rakonto kondukas al feliĉa fino; tamen nin ankoraŭ turmentas la grava demando: "Kion ni povus fari, se la pavino okaze ne estus demetinta ovon?"—A.E.W.

Gazetoj Ricevitaj.—*Esperanto Monthly* (February—March), Teachers' number; articles on Esperanto for teachers, by John M. Warden; M. C. Butler, "Esperanto Howlers," ekz., La knaboj kuris vojo (a-way), La halo ondis sur la kampo; A. E. Wackrill, on Zamenhof's Ekzercaro.

Amerika Esperantisto (Decembro—Januaro).

Kataluna Esperantisto (Decembro), tre interesa 28-paĝa numero, kun multaj fotografaĵoj, kiu precipe traktas la 5a Kongreson de la Kataluna Federacio, la 28an de Junio, 1914, en Sant Feliu de Guixols.

Federacion Esperantista Levantina, 8-paĝa gazeto en la hispana lingvo; redakcio, D. Juan de Austria, 15, Valencia (Oktobro—Novembro, 1914).

La Ondo de Esperanto (Januaro), el Rusujo.

Germana Esperantisto (Januaro), A kaj B. Vidu p. 48. "Respondo de la Germanaj Esperantistoj."

La Holanda Pioniro (Februaro).

Esperanto de U.E.A. (Februaro).

L'Esperanto (Junio 10—25, 1914), el Italuo, kun lecionoj pri la itala, portugala, kaj latina lingvoj per Esperanto.

Vegetarano (Januaro). Redakcio ĉe Oscar Büne-mann, via Amelio Gaffé, 24, Milano.

Kataluna Katoliko (Novembro), kun la prediko de Pastro D-ro Casanovas, profesoro ĉe la Gerona Seminario, okaze de la Kongreso de la Kataluna Federacio.

La Voĉo de la Popolo, en la fina lingvo kaj Esperanto; ĉiusemajna, Aŭgusto, 1914.

La Espero (Januaro). Kuna organo de la Sveda kaj Novega Esperantistaj Organizaĵoj.

Junula Stelo Klubo (Februaro), el Francujo.

Post la Granda Milito.

ALVOKO AL LA DIPLOMATOJ.

De D-ro L. L. ZAMENHOF.

(*Aliaj gazetoj bonvole represu!*).

Terura milito ekkaptis nun preskaŭ la tutan Eŭropon. Kiam finiĝos la grandamasa reciproka buĉado, kiu tiel forte malhonoras la civilizitan mondon, kunvenos la diplomatoj kaj penos reordigi la rilatojn inter la popoloj. Al vi, al tiuj estontaj reordigantoj, mi nun min turnas.

Kiam vi kunvenos post la plej ekstermanta milito, kiun iam konis la historio, vi havos antaŭ vi eksterordinare grandan kaj gravan taskon. De vi dependos, ĉu la mondo havu de nun fortikan pacon por tre longa tempo kaj eble por ĉiam, aŭ ĉu ni havu nur kelktempa silenton, kiun baldaŭ denove interrompos diversaj eksplodoj de intergentaj bataloj aŭ eĉ novaj militoj. Pripensu do frutempe kaj tre zorge vian taskon, ĉar nun, kiam por via laboro estas oferitaj multaj centmiloj da homaj vivoj kaj milionoj da tre malfacile akiritaj homaj bonstatoj, vi havos sur vi tre grandan moralan respondecon. Zorgu do, ke via laboro ne estu sencela kaj senfrukta kaj ke post la fino de viaj laboroj la homaro povu diri: ni ne vane alportis la grandegajn kaj terurajn oferojn.

Ĉu vi komencos simple refaradi kaj flikadi la karton de Eŭropo? Ĉu vi simple decidos, ke la terpeco A devas aparteni al la gento X kaj la terpeco B al la gento Y? Estas vero, ke tian laboron vi devos fari; sed ĝi devas esti nur negrava *parto* de viaj laboroj; gardu vin, ke la refarado de la karto ne fariĝu la tuta *esenco* de viaj laboroj, ĉar tiam viaj laboroj restus tute senvaloraj kaj la grandegaj sangaj oferoj, kiujn la homaro alportis, restus vanaj.

Kiom ajn vi volos kontentigi la popolojn, kiom ajn justaj vi penos esti kontraŭ diversaj gentoj, vi nenion atingos per refarado de la karto, ĉar ĉiu ŝajna justeco koncerne unu genton estos samtempe maljusteco koncerne alian genton. La nuna tempo ne estas simila al la tempo antikva: sur ĉiu disputebla peco da tero laboris kaj verŝis sian sangon ne *unu* gento, sed ankaŭ *aliaj* gentoj; kaj se vi decidos, ke tiu aŭ alia terpeco devas aparteni al tiu aŭ alia gento, vi ne sole ne faros agon justan, sed vi ankaŭ ne forigos sur tiu terpeco la kaŭzon de estonta batalado. La "liberigo,"

After the Great War.

AN APPEAL TO DIPLOMATISTS.

Translation by A.E.W.

(*Other papers please copy*).

A terrible war has now involved almost all Europe. When the end is reached of the wholesale mutual slaughter which is so great a disgrace to the civilised world, the diplomats will assemble and will endeavour to re-establish relations between the peoples. To you, on whom this task will fall, I now make my appeal.

When you meet together after the most sanguinary war in the records of history, you will have before you an exceptionally great and important task. It will depend on you whether the world is to have henceforth a settled peace for a very long time, and perhaps for ever, or whether we are to have only a temporary lull, soon to be broken again by various explosions of interracial strife, or even fresh wars. Examine, then, your task betimes, and with serious attention, for now that there have been sacrificed for your labour many hundreds of thousands of human lives and the hardly-earned livelihoods of millions, an enormous moral responsibility will rest upon you. See to it, then, that your labour be not aimless and fruitless; see to it that after the end of your labours mankind may be able to say: "Not in vain have we made these immense and terrific sacrifices."

Will you begin simply to remake and patch up the map of Europe? Will you simply decide that the territory A must belong to the nation X and territory B to the nation Y? True, such work you will have to do, but it must be only an insignificant *portion* of your work; take care that the readjustment of the map does not become the whole *substance* of your work, for then your labours would remain valueless, and the huge blood sacrifices offered up by mankind would remain of no avail.

However much you desire to satisfy the peoples, however just you may endeavour to be towards various races, you will achieve nothing by readjustment of the map, for every apparent act of justice towards one race will be at the same time an injustice to another race. The present times are not like the ancient times: on every disputable portion of the earth there have laboured and shed their blood not *one* race only, but *other* races; and if you decide that this or that portion of land must belong to this or that race, you will not only not do a just act, but you also will not

kiun vi donos al tiu aŭ alia terpeco, estos nur sofismo, ĉar ĝi signifos nur, ke al tiu aŭ alia gento vi donos la rajton ĝesti sur tiu terpeco mastroj super homoj de aliaj gentoj, kiuj ankaŭ tie naskiĝis, laboris kaj suferis kaj havas koncerne sian patrujon la samajn naturajn rajtojn, kiujn ĉiu infano havas koncerne sian patrinon. Estas vero, ke tiu gento, kiun vi privilegios, entuziasme krios: "Vivu la diplomatoj!" kaj se tiu gento sur la koncerna terpeco prezentos la plimulton, ĝi per teroro silentigos la aliajn, kaj ĉiuj gazetoj en la mondo diros, ke "la tuta loĝantaro de la terpeco A sentas sin tre feliĉa."... Sed tio estos mensogo, simpla mensogo, kiun la mondo ne komprenos nur pro tio, ke la ĝemado de la terore silentigitaj prematoj, de homoj, kiuj en sia patrujo fariĝis "fremduloj," ne venos al ĝiaj oreloj.

Transdonante ian terpecon al la homoj de tiu aŭ alia gento, vi ĉiam faros maljustajon kontraŭ aliaj homoj, kiuj havas la samajn naturajn rajtojn koncerne tiun terpecon. La sola efektive justa decido, kiun vi povas fari, estas: laŭte proklami kiel oficialan, firme interkonsentitan kaj plene garantiitan decidon de ĉiuj Eŭropaj regnoj la sekvantajn elementojn naturan, sed ĝis nun bedaŭrinde ne observatan principon:—

**ĈIU LANDO MORALE KAJ MATERIALE
PLENE EGALRAJTE APARTENAS AL ĈIUJ
SIAJ FILOJ.**

Tio estas, ke en sia privata vivo ĉiu civitano en ĉiu regno havas plenan rajton paroli tiun lingvon aŭ dialekton, kiun li volas, kaj konfesi tiun religion, kiun li volas; ke se en la institucioj publikaj estas uzata unu sola regna aŭ loka lingvo, tio estas nur poroportunece cedo de la malplimulto al la plimulto, sed ne humiliiga tributo de gentoj mastrataj al gento mastranta. Ĉar la gentaj nomoj, kiujn portos ankoraŭ multaj regnoj kaj provincoj, estas la ĉefa kaŭzo, pro kiu la loĝantoj de unu supozata deveno rigardas sin kiel mastrojn super la loĝantoj de alia supozata deveno, tial ĉiu regno kaj ĉiu provinco devas porti ne la nomon de ia gento, sed nur nomon neŭtrale-geografian.

Plej bone estus, se anstataŭ diversaj grandaj kaj malgrandaj Eŭropaj regnoj ni havus iam proporcioj kaj geografie aranĝitajn "Unuigitajn Statojn de Eŭropo." Sed se nun estas ankoraŭ tro frue, por paroli pri tio, oni devas almenaŭ per oficiala kaj interkonsentita akcepto de la

remove on that land the cause for future strife. The "freedom" which you will grant to this or that region will be a mere fallacy, for it will signify only that to this or that race you will give the right in that territory to dominate people of other races, who also were born there and have laboured and suffered there, and who have the same natural rights to their fatherland as every child has with regard to its mother. True, that race to which you grant privilege will enthusiastically cry, "Long live the diplomatists!" and if that race has the advantage of numbers in the region in question, it will intimidate the others into silence, and all the newspapers in the world will say that the whole population of the territory A is well pleased... But this will be nothing but an out-and-out falsehood, which the world will not detect simply because the lamentations of the oppressed, terrorised into silence, of people who have become aliens in their own land, do not reach the ears of the world.

In handing over any territory to the people of this or that race, you will always do an injustice to other people who have the same natural rights in respect of that territory. The only really just decision which you can make is: to declare emphatically as an official, deliberately adopted and fully guaranteed decision of all the European nations, the following fundamentally natural, but hitherto unhappily ignored, principle:—

**THAT EVERY COUNTRY MORALLY AND
MATERIALLY BELONGS TO ALL ITS
SONS IN PERFECT EQUALITY OF RIGHT.**

That is, that in his private life every citizen of every state has full right to speak whatever language or dialect he chooses to speak, and to hold whatever religion he wishes to hold; that if in the public institutions one sole state or local language is used, that is a concession of the minority to the majority, merely for the sake of convenience, and not as a humiliating tribute on the part of inferior races to a dominant race. Since the race-names which many kingdoms and provinces still bear are a chief reason why the inhabitants reputed to be of one origin consider themselves as the masters of the other inhabitants with another reputed origin, therefore every state and every province must bear the name, not of some race, but one merely neutral and geographical.

It would be best if, instead of various large and small European states, we should some day have proportionally and geographically arranged "United States of Europe." But if it is as yet too early to speak of this, we ought at least, by official and deliberate adoption of

supre dirita principio forigi tiun grandegan malbonon, tiun senfinan fonton de konstantaj bataloj, kiun prezentas la identigado de lando kun gento.

Kiam la supre dirita principio estos oficiale fiksita per garantiita decido de ĉiuj Eŭropaj regnoj, tiam malaperos la ĉefa kaŭzo de militoj kaj de konstanta reciproka timado kaj senfina armigado, ĉar tiam oni jam neniam kaj nenie povos diri, ke "la patrujo estas en dangero." Oni scias ja tre bone, ke la vortoj "patrujo en dangero" ne signifas, ke iu volas deſiri parton de nia patrujo kaj jeti ĝin en la maron, aŭ ke iu volas rabi por si la havon de ĝiaj logantoj, sed plej ordinare tiuj vortoj signifas simple: "Minacas dangero, ke sur ia terpeco, kie ĝis nun *mia* gento estis mastro kaj aliaj homoj estis nur pli aŭ malpli tolerataj, morgaŭ eble *alia* gento farigos mastro kaj mia gento estos nur tolerata.

Kiam en la tutu Eŭropo regos politika justeco *absoluta*, t.e. natura, ĉie kaj por ĉiuj egala, kiam en ĉiu lando ĉiuj logantoj estos morale kaj materiale plene egalrajtaj, kiam la landoj ne portos plu gentajn nomojn, kiam la regna lingvo ne havos plu karakteron gentešovinisman kaj humiliigan kaj ne ekzistas plu gentoj-mastroj kaj gentoj-servantoj—tiam ne ekzistas plu kaŭzo por intergentaj militoj; tiam ĉiu homo povos sidi tute trankvile en sia natura, sole vera kaj sincere amata patrujo, li ne bezonas plu timi, ke iu povas "forpreni" ĝin de li, kaj li ne bezonas revi pri forpreno de la patrujo de aliaj homoj.

Mi scias tre bone, ke la malamo inter la gentoj ne malaperos *subite*, en unu tago, kian ajn arangon la diplomatoj farus. Sed por tio poste laboros jam personoj *privataj*, per predikado, edukado, alkutimigado, k.t.p.; de vi, diplomatoj, ni atendas nur, ke vi donu al ni la *eblon* tion fari. Reciproka malamo inter la diversaj gentoj de la homaro ne estas io natura, kiel ne estus natura ia reciproka malamo inter la diversaj familioj de unu gento: la malamon kaŭzas nur—krom la facile forigebla reciproka nekompreneado kaj nekonado—la ekzistado de gentoj premantaj kaj gentoj premataj, la blinda egoismo, fiereco kaj kalumniemeco de la unuaj, la natura reagemeco de la lastaj. Estas facile interfratigi homojn liberajn kaj egalrajtajn, sed estas nefareble interfratigi

the principle here indicated, to do away with that enormous evil, that endless source of constant strife which is offered by the identification of country with race.

When the principle above stated has been officially fixed by an authentic decision of all the states of Europe, then the main cause of wars and of constant mutual mistrust and of endless armaments will disappear; for then people will never again anywhere be able to say: "The fatherland is in danger." Right well we know that the words "fatherland in danger" do not mean that somebody wants to tear away a portion of our fatherland and cast it into the sea, or that somebody wants to steal for himself the property of its inhabitants; but those words usually mean simply: "There is a danger imminent, that in a certain territory where hitherto *my* race was master, and other people were only more or less tolerated, perhaps to-morrow *another* race will become master, and mine will be merely tolerated.

When over the whole of Europe there shall be a reign of political justice, *absolute*, or in other words natural, the same everywhere and for all, when in every country all the inhabitants shall be morally and materially invested with complete equality of rights, when countries shall no longer bear racial names, when the state language shall cease to have a character bearing on race dominance and oppression (lit. racially Chauvinistic and humiliating), and there shall no longer exist tyrant races and subject races—then there will no longer exist any cause for interracial wars; then every one will be able to rest quite calmly in his natural, only-true and sincerely beloved native land; he need no longer fear that somebody may "take it away" from him, and he need not dream of taking from other people their native land.

Full well I know that hatred between the races will not disappear *suddenly*, in one day, no matter what arrangement the diplomats might come to. But this is a matter for the subsequent labours of *private* persons, by public speech, education, influence of custom, and so forth; all we expect of you, diplomats, is that you will afford us the *opportunity* of doing this. Mutual ill-will between the various races of mankind is not a natural thing, any more than mutual ill-will is a natural thing as between the various families of one race: if we set aside our want of mutual understanding and acquaintance, which admits of an easy remedy, this ill-will has its source only in the existence of domineering races and oppressed races, in the blind egoism, haughty-

homojn, el kiuj unuj rigardas sin kiel rajtajn mastrojn super la aliaj.

Se vi eĉ farus nenion alian, se vi nur forigus *la gentajn nomojn de la landoj* (afero tre facile farebla), vi jam farus per tio agon eksterordinare gravan, vi kreus novan eron en la historio de Eŭropo. Ĉar en lando kun neŭtrala nomo la tute natura plena egalrajteco de ĉiuj ĝiaj logantoj pli aŭ malpli frue nepre estos atingita, sed en lando kun nomo ĝenta la egalrajteco neniam estos plena kaj daŭra, ĉar la malfeliĉa nomo ne sole kvazaŭ pravigos la plej malnoblajn intergentajn maljustaĵojn en la diversaj landoj de la orienta Eŭropo, sed eĉ en landoj pli civilitaj ĝi ĉiam konfuzos la kapojn eĉ de la plej honestaj civitanoj, subtenante en ili ĉiam la opinion kaj senton, ke la lando apartenas nur al tiu gento, kies nomon ĝi portas, kaj ĉiuj aliaj gentoj estas en ĝi nur fremduloj. Eĉ ĉe la plej bona volo la civitanoj de tiu lando ne povas alkutimiĝi al la ideo, ke ili ĉiuj prezentas unu nacion, ĉar por tia nacio simple ne ekzistas *vorto*, kaj, demandite pri tio, al kiu popolo li apartenas, la loganto de tia lando pro manko de tiu vorto estas *devigata* nomi ian *genton*; kaj ĉi tiu devigata konstanta alkalkulado sin al ia speciala gento anstataŭ al la komuna nacio de la lando forte subtenas la gentan ŝovinismon kaj malpacon inter la samlandanoj.

Resumante ĉion, kion mi diris, mi ripetas :

Kiam post la fino de la milito kunvenos la diplomatoj, ili povos fari ŝangojn en la karto de Eŭropo; sed tio ne devas esti ilia *ĉefa* laboro. Ilia *ĉefa* laboro devas esti : starigi en la nomo kaj sub la garantio de siaj registroj pli-malpli la sekvantajn legojn :

1. Ĉiu regno apartenas morale kaj materiale al ĉiuj siaj naturaj kaj naturigitaj logantoj, kian ajn lingvon, religion aŭ supozatan devenon ili havas; neniu gento en la regno devas havi pli grandajn aŭ pli malgrandajn rajtojn aŭ devojn ol la aliaj gentoj.

2. Ĉiu regnano havas plenan rajton uzi tiun lingvon aŭ dialekton, kiun li volas, kaj konfesi tiun religion, kiun li volas. Nur en la institucioj publikaj, kiuj ne estas destinitaj speciale por unu gento, devas esti uzata tiu lingvo, kiu per komuna interkonsento de la regnanoj estas akceptita kiel lingvo regna. En tiuj publikaj

ness, and misrepresentations of the former, and the natural resistance of the latter. It is easy to fraternise men who are free and who enjoy equal rights, but it is impossible to fraternise men, some of whom consider themselves the rightful masters of the rest.

Even if you should achieve nothing else, if you should only abolish the racial names of the countries (a thing very easy to do), you would in this way have done a work of extraordinary importance, you would have created a new era in the history of Europe. For in a country with a neutral name the quite natural complete equality of rights of all its inhabitants must be realised inevitably sooner or later, but in a country bearing a race name equality of rights will never be complete and lasting, for the unfortunate name will not only seem to justify the most despicable interracial abuses in those countries of eastern Europe where the races are mingled, but even in more civilised countries it will always warp the judgment of even the most right-minded citizens, ever perpetuating in them the belief and impression that the country belongs only to that race whose name it bears, and that all its other races are but aliens there. Even with the best of good will, the citizens of that country cannot accustom themselves to the idea that they all constitute one nation, for there is simply no *word* in existence for such a nation, and the inhabitant, when asked to what people he belongs, is compelled for want of that word to give the name of a *race*; and this constant compulsory ascription of himself to some particular race, instead of to the general nation of that country, is a strong incentive to racial Chauvinism and civil discord.

Summing up all that I have said, I repeat :—

When after the end of the war the diplomats assemble, they will be able to make changes in the map of Europe; but that should not be their *chief* labour. Their chief labour should be : to establish in the name and under the guarantee of their governments laws more or less of the following nature :—

1. Every state belongs morally and materially to all its natural and naturalised inhabitants, whatever be their language, religion, or supposed origin; no race in the state must have greater or smaller rights or duties than the other races.

2. Every subject has full right to use that language or dialect which he prefers, and to profess whatever religion he wishes. Only in the public institutions which have no special relation to one race that language shall be used which by common consent of the subjects has been accepted as the state language. In

institucioj, kiuj havas karakteron speciale lokan, anstataŭ la regna lingvo povas esti uzata alia lingvo, se ne malpli ol 9/10 de la urbanoj donis por ĝi sian konsenton. Sed la lingvo regna aŭ urba devas esti rigardata ne kiel humiliga tributo, kiun ŝuldas gento mastrataj al gento mastranta, sed nur kiel propravola poroportuneca cedo de la malplimulto al la plimulto.

3. Pro ĉiuj maljustaĵoj, farataj en ia regno, la registro de tiu regno estas responda antaŭ Konstanta Tut-Eŭropa Tribunalo, starigita per interkonsento de ĉiuj Eŭropaj regnoj.

4. Ĉiu regno kaj ĉiu provinco devas porti ne la nomon de ia gento, sed nur nomon neŭtrale-geografian, akceptitan per komuna interkonsento de ĉiuj regnoj.

Sinjoroj, diplomatoj! Post la terura eksterma milito, kiu starigis la homaron pli malalten ol la plej sovaĝaj bestoj, Eŭropo atendas de vi pacon. Ĝi atendas ne kelktempa interpacigón, sed pacon konstantan, kiu sola konvenas al civilizita homa raso. Sed memoru, memoru, memoru, ke la sola rimedo, por atingi tian pacon, estas: forigi unu fojon por ĉiam la *ĉefan kaŭzon* de la militoj, la barbaran restajon el la plej antikva antaŭcivilizacia tempo, *la regadon de unuj gentoj super aliaj gentoj*.

D-RO. L. L. ZAMENHOF.

El Malproksima Lando.

Verkita de RUPERT VAUGHAN, Totok, Celebes.

III.—PILKLUDO ORIENTA.

La Mahometanaj enlanduloj de Norda Celebes (kaj eble aliloke en la insulo) havas tre primitivan futbalon. La pilko estas el interplektitaj bambuaĵoj, kvazaŭ sfera kaĝo, sen ia kovrilo, tre malpeza, kaj havas diametron de ĉirkaŭ dekkvin centimetroj. Kvankam oni iafoje aranĝas seriozan konkuron, oni plej ofte ludas nur hejme, en ĝardeneto, kiu troviĝas antaŭ kaj ĉirkaŭ ĉiu domo, kiel ajn mlagranda; kaj viroj ĉiuagaj eĉ knabetoj kaj maljunuloj, kune partoprenas.

Por ludi, la ludontoj staras en du vicoj,unu kontraŭ la alia, je interspaco de kvin ĝis dek metroj, aŭ ronde. Iu prenas la pilkon kaj suprenjetas ĝin en la aeron; la ludanto, al kiu ĝi falas, devas piedfrapi ĝin, aŭ antaŭ ol ĝi alfalos teren, aŭ post la unua resalto, kaj tiel ke iu el la kontraŭa partio povas atingi ĝin per piedfrapo. Tiel la pilko ĉirkaŭsaltas, kaj oni celas tiel daŭrigi kiel eble plej longe. Lertularo povas daŭrigi dum kelkaj minutoj ne lasante al la pilko fali teren. Kiam iu maltrafas, ties

those public institutions which have a specially local character another language may be used instead of the state language, if not less than nine-tenths of the citizens have given their consent to it. But the language of the state or of the city must be looked upon not as a humiliating tribute which subject races owe to a dominant race, but only as a concession made voluntarily and for the sake of convenience by the minority to the majority.

3. For all wrongs done in any state, the government of that state is responsible to a Permanent Pan-European Tribunal, set up by the common consent of all the European States.

4. Every state and every province must bear the name not of any race, but one neutrally geographical, accepted by common agreement of all the states.

Gentlemen, diplomatists! After the terrible murderous war which has set mankind lower than the most savage beasts, Europe looks to you for peace. It looks not for a temporary pacification, but for a constant peace, such as alone is worthy of a civilised human race. But remember, remember, remember, that the only 'means to attain such a peace is: to remove once for all the *chief cause* of the wars, the barbarous survival from pre-civilised antiquity, *the dominance of race over race*.

DR. L. L. ZAMENHOF.

partio perdas poenton, sed plej ofte oni ne konkuras, sed ludas nur pro la ekzercado kaj por montri sian lertecon, kaj ne atentas la rezulton. La plej rimarkinda afero estas la maniero, laŭ kiu oni piedfrapas—ne antaŭen per la piedfingroj, sed de post la dorso kaj per la kalkano! Por tion fari, la ludanto devas lasi, ke la falanta pilko preterpasu post lia kapo — sufice malfacile por Eŭropano; tamen oni montras grandan lertecon kaj, per tiu ĉi metodo, tiel bone trafas, kiel ni per la nia. Jen tre simpla ludo, tute nekonata, mi supozas, en Eŭropo, sed bona kaj saniga sporto; kiu ne postulas multekostan ilaron, kaj por kiu oni facile trovas ludejon.

[Tiun saman ludon ludas la Mahometanoj ankaŭ en la insulo Ceylon. Ofte ni vidis ilin ludi ĝin sur la *Galle Face* kaj en la *Cinnamon Gardens* en Colombo. Tie oni ofte frapas la pilkon per la suba parto de la suprenturnitaj piedfingroj (kompreneble la piedoj estas nudaj). Estus interese sciigi, ĉu tiu ludo estas komuna por Mahometanoj en aliaj landoj.—RED.]

ESPERANTO RED CROSS FUND.

THIRD LIST.

Amount brought forward £572 3 6

DONATIONS (Personal).

Ashman, Miss M. E., Hereford.....	0 3 0
Beaton, R., London	0 1 0
Bickell, C. S., Winteringham (2nd).....	0 2 6
Blaikie, J., London	0 5 0
Boulton, W. K. R., Aberdeen	1 0 0
Briggs, T. G., Cambridge	0 5 0
Chatterton, Guy E., London, S. Africa	25 0 0
Cook, Miss E. J., London	0 2 6
Corner, E., Stoke-on-Trent	1 0 0
Crispin, D., New Barnet	0 5 0
Cutner, M., Preston	0 5 0
Eastwood, Miss A., Chorley.....	0 10 6
Emery, P. A., Wolstanton	1 0 0
Esperantisto 2449, Southampton	0 2 6
Etchells, F. F., Poole.....	0 5 0
Flaxman, Rev. A., Bournemouth	1 1 0
Friend, A, per W. Phillimore	0 2 6
Fullylove, A., Tamworth	0 2 6
"Gefratoj," London.....	0 11 0
Guératte, T. J., Surbiton (2nd).....	1 0 0
Helminen, E., Vaasa, Finland.....	0 5 0
Hide, W. W., Wimbledon (2nd)	0 2 6
Hindle, C. J., Jersey	0 1 0
Horseman, H. J., W. Hartlepool.....	1 1 0
Horton, H. J., Colne	0 5 0
Hoyle, Miss B. A., Blackpool	0 2 6
Hudson, T. C., London (2nd)	0 5 0
Isaacs, B. H., London.....	0 4 0
Jones, J. E., Mexborough.....	0 5 0
Kelly, Miss S., Glasgow.....	0 2 6
King and Ellis, The Misses, Colchester.....	0 5 0
Lambert, Miss A. R., London	0 5 0
Lambert, F. G., Glasgow	0 5 0
Lewis, Mrs., Charing Cross Club	0 2 6
M.C.W., Southport (2nd)	0 2 6
Meldon, G. P., Dublin.....	0 2 6
Milner, Miss M. E., Leek.....	0 5 0
Moody, R. H., Farnley	5 0 0
Muller, M., London.....	1 0 0
Palmer, Miss G. L., Clacton-on-Sea.....	0 2 6
Parks, H. C., Simla, India.....	0 3 6
Potter, J. A., London	0 5 0
Relf, T. J., Edgware	0 2 0
Richards, T. J., Eastbourne.....	0 2 6
Robinson, Lt.-Col. G. S., Eastbourne.....	1 1 0
Rodgers, J. D., Doncaster	0 5 0
Rogers, F. B., Chelmsford	0 10 0
Roulston, Miss M., London	0 4 0
Satchell, C. H. H., London.....	0 5 0
Scott, E. L., Oxford	0 5 0
Sharpe, R., Torquay (2nd).....	2 2 0
Sherris, Mrs., Sidcup.....	1 0 0
Sherris, Miss, Sidcup.....	1 0 0
Sherris, J. F., Sidcup.....	1 0 0
Smith, The Misses L. E. and E. C., Pontefract	0 10 6
Strong, F. J., Buckfastleigh.....	1 0 0
Sumfield, V. V., Eastbourne.....	0 10 0
Sujadinof, Mrs. M., Great Malvern (2nd)	0 10 0
Sutherland, Miss A.....	0 2 6
Swanzy, Rev. T. Erskine, Lincoln.....	0 5 0
Tedman, C., Bombay5 0 0
Walker, Miss E. C., London	0 10 0
Wilson, Mr. and Mrs., Leek (2nd)	1 1 0
Woolgar, H., Basingstoke	0 2 0
Woolley, Mrs. M., Stow-on-the-Wold.....	0 2 0
Wright, A., London.....	0 2 6
Wright, Miss L., Aldershot.....	0 1 6

COLLECTIONS.

N.B.—Subscriptions of less than 5s. are included in Sundries.

Accrington Esperanto Society.....	£5 5 0
(Accrington Liberal Association, 14/-; Collecting Cards, £1 13s. 9d.; per Secretary, £2 17s. 3d.).	
Belfast Esperanto Group	0 18 0
(F. Farrington, 5/-; Sundries, 13/-).	
Birmingham Esperanto Society	0 16 1
(Collected by S-ro Hipsley, 18/-; by S-ro Fullylove, 10/-; by F-ino D. Jones, 10/6; by S-ro White, £1 4s. 6d.; by S-roj Scott and Palmer-Jones and F-inoj Garbutt and Goode, 13/1. Total, £3 16s. 1d. Previously acknowledged, £3).	
Blackburn Group (60 donations).....	1 8 9
Boord, per Miss H.E.	0 15 6
Bradford Esperantist Society (5th).....	2 5 0
Brighton and Hove Group (per Miss E. M. Eklund) (2nd)	0 10 0
Buchanan, per G.D.	1 6 0
(Esp. 8820, £1 1s.; Capt. W. Menzies-Anderson, 5/-).	
Bury Esperanto Groups (per J. A. Rogers) (2nd)	0 8 0
Dobson, per J.W., Chester	0 4 0
Eccles Esperanto Group	0 15 0
Hastings Group (per Miss J. H. Thomson) (2nd)	2 0 0
Huddersfield Esperanto Society (per Miss Morton) (3rd).....	0 4 6
Huddersfield, Moldgreen Congregational Esp. Class (per Miss Morton)	2 3 0
Manchester (per G. R. Griffiths)	1 10 0
(Collection in Conference of Lancashire and Cheshire Federation).	
Robert (per Rev. Thomas N., Wellington, Som.) (2nd)	0 5 0
Smith (per Miss B.), Cambridge.....	0 17 6
(Prof. Sims Woodhead, 10/-; Sundries, 7/6).	
Todmorden Esperanto Group (per H. Crowther)	3 0 0
Walton Esperanto Group (per A. M. Swan)	0 2 6

Total at March 16..... £658 6 10

Donacoj por la Helpo de la Belgaj Rifugintoj en Holando.

Per la Nederlanda Federacio Esperantista.

KVARA LISTO (vidu N-on de Februaro, pg. 29).

Antaŭa sumo	£24 11 9
Bordighera Grupo (2nd)	1 0 0
W. H. Baylis, W. Hartlepool	0 10 0
F. Gibson, Todmorden.....	0 2 6
S. J. Davies, Loughboro'	0 2 6
S-ino Gandy, Letchworth	0 5 0
F-ino A. Fryer, Didsbury	1 0 0
T. Elderkin, Chesham	0 10 0

£28 1 9

The British Esperanto Association (Incorporated).

Registered Office :

17, HART STREET, LONDON, W.C.

Annual Circular.

Notice is hereby given that the Eleventh Annual General Meeting (ninth since incorporation) of the British Esperanto Association (Incorporated) will be held on Monday, May 24, 1915, at 9 a.m., at the Guildhall, Bath.

AGENDA.

- (a). Elect Scrutineers of Ballot Lists.
- (b). Receive the Annual Report of the Council.
- (c). Receive the Annual Statement of Accounts and Balance Sheet.
- (d). Elect one or more Auditors for the ensuing year.
- (e). Receive Report as to Guarantee Fund for the year 1914.
- (f). Consider as to place for holding the next Annual General Meeting.
- (g). Receive the announcement of the result of the ballot for Officers and Council.
- (h). Consider, and if necessary take action, with reference to any business or motion of which due notice may have been given, or which the majority of those present and entitled to vote may determine to entertain, not being inconsistent with the Memorandum and Articles of Association.

Notice is also hereby given that the first meeting of the new Council will be held at the conclusion of the said General Meeting, at the same place, for the appointment of Sub-Committees and routine business.

The financial year commenced on January 1, 1915, upon which date Membership and Fellowship subscriptions and affiliation fees became due.

Ballot Lists, with envelopes for return, are enclosed with THE BRITISH ESPERANTIST, sent to Fellows and Members. Ballot Lists are also being sent to Group Secretaries for distribution amongst their Delegates. The latest date for the return of the Ballot Lists is May 10, 1915.

The following is a list of the present Council :—

President—

H. BOLINGBROKE MUDIE.

Vice-Presidents—

GEORGE J. COX (London).
HARRISON HILL (London).
HERBERT F. HÖVELER (London).
DR. G. JAMESON JOHNSTON, F.R.C.S.I. (Dublin).
MISS E. A. LAWRENCE (London).
JOHN POLLON, C.I.E., LL.D. (London).
REV. J. C. RUST, M.A., F.B.E.A. (Soham).
THE RIGHT HON. SIR THOMAS VEZEY STRONG, P.C.,
K.C.V.O. (London).
J. MABON WARDEN, F.B.E.A. (Edinburgh).

Hon. Treasurer—

BERTRAM CHATTERTON, A.M.I.C.E.

Special Councillors—

*A. J. ADAMS.
REV. A. J. ASHLEY.
*WILLIAM BAILEY.
REV. J. D. BEVERIDGE, B.D.
*CLARENCE BICKNELL.
G. DOUGLAS BUCHANAN.
J. W. EGGLETON.
*MISS AD. SCHAFER.
RICHARD SHARPE.
ANDREW WILSON, M.I.C.E.

Ordinary Councillors—

MRS. D. BELLAMY-JONES.
*PAUL BLAISE.
MONTAGU C. BUTLER, L.R.A.M.
COLONEL W. A. GALE.
G. MERCER HOLLIS.
B. E. LONG, B.A.
*Miss E. O'BRIEN, F.B.E.A.
*RHODES MARRIOTT, F.B.E.A.
*ARCHIBALD SHARP, B.Sc., F.B.E.A.
*ANDREW WILSON, F.B.E.A.

* Retire by seniority.

Delegate Councillors—

Battersea.—W. Phillimore, F.B.E.A.
Bexhill.—Mrs. N. F. Smith.
Hammersmith.—Mrs. M. E. L. Cox.
Birmingham.—Miss M. L. Blake.
Bradford.—J. T. Holmes, F.B.E.A.
Brighton and Hove.—J. H. André.
Brixton.—E. W. Eagle.
Buxton.—Sydney Taylor, F.B.E.A.
Cheltenham.—J. L. Butler, B.A., F.B.E.A.
Croydon.—C. A. Fairman, F.B.E.A.
Deal.—C. E. Cowper, F.B.E.A.
Dover.—J. M. Finez.
Dublin.—Dr. G. Jameson Johnston, F.B.E.A.
Eastbourne.—Lieut.-Col. G. S. Robinson, F.B.E.A.
Edinburgh.—Miss I. E. McIntosh, F.B.E.A., Robert Black, F-ino N. F. Williamson, F-ino J. A. Murray, W. Senior.
Glasgow.—G. Douglas Buchanan, F.B.E.A., W. R. Hall, F.B.E.A.
Greenwich.—W. H. Dennis.
Hastings.—A. J. Adams, F.B.E.A.
Hebden Bridge.—Fred Gibson.
Huddersfield.—W. H. Hirst, F.B.E.A., J. H. Fitton.
Kettering.—A. E. Smith, F.B.E.A.
Kingston-on-Thames.—F. M. Sexton, F.B.E.A.
Leeds.—W. S. Waddington.
Leith.—James Robbie, F.B.E.A.
London (Central).—H. D. Akerman, J. Bredall, P. J. Cameron, H. A. Epstein, Miss L. S. Grant, R. Robertson, Miss J. Wynter, F.B.E.A.
London (Charing Cross).—J. F. Dinslage.
London (East).—C. L. Schleich.
London (East Suburban).—H. Johnston.
London (Emmanuel).—Miss M. R. Henningsen.
London (Mildmay).—Miss C. M. Holmes.
London (Stepney).—W. T. Burden.
London (Sudoriental Stelo).—R. Holder.
London (Tufnell).—S. H. Taylor.
London (Wood Green).—Arthur Morrow.
Manchester.—T. Smith, J. Woodall.
Montrose.—A. B. Grieve, F.B.E.A.
Nottingham.—F. A. Goodliffe.
Partick.—Thomas Dawson, F.B.E.A.
St. Helens.—A. Griffin, F.B.E.A.
Sheffield.—E. F. Rodger, F.B.E.A.
Shipley.—Miss Mary Parker.
Sutton.—A. Honeysett.
Tunbridge Wells.—J. A. Gill.
West Norwood.—H. F. Höveler.

THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION (INCORPORATED).

Dr.	BALANCE SHEET, 31ST DECEMBER, 1914.	Cr.
To Sundry Creditors—	£ s. d.	£ s. d.
On Deposit Accounts ...	118 10 9	
Trade and Other Accounts ...	602 11 9	
	721 2 6	
Advertising Fund ...	9 16 3	
*Special Funds ...	119 16 1	
Unexpired Subscriptions—		
<i>British Esperantist</i> ...	10 9 3	
<i>Esperanto Monthly</i> ...	7 3 9	
<i>La Revuo</i> ...	12 7 6	
Subscriptions and Affiliation		
Fees paid in advance ...	30 12 0	
	190 4 10	
,, Red Cross Ambulance Fund		531 8 4
Capital Account—		
Deficiency as at		
31st Dec., 1913 £80 9 10		
Balance from		
Revenue Account, being		
excess of Ex-		
penditure over		
Income ...	248 19 3	
Deduct—		329 9 1
Guarantee Fund,		
1913 ...	208 12 11	
Donations ...	10 1 8	
	218 14 7	
Deficiency per Contra ...	£110 14 6	
	£1,442 15 8	
		£1,442 15 8

* SPECIAL FUNDS.

Competitions £16 16 0
President's Prize 21 0 0
Salaries Augmentation 25 14 0
E. Pointer Memorial 28 11 1
W. T. Stead Memorial 27 15 0
	£119 16 1

Report of Auditors to the Members of the British Esperanto Association (Incorporated).

We have audited the Balance Sheet made up to the 31st December, 1914, as above set forth. We have obtained all the information and explanations we have required. In our opinion such Balance Sheet is properly drawn up, so as to exhibit a true and correct view of the state of the Association's affairs according to the best of our information and the explanations given us and as shewn by the books of the Association

50, Cannon-street, London, E.C., 21st January, 1915.

CHARLES COMINS & Co.,
Chartered Accountants, } Hon. Auditors.

Dr. REVENUE ACCOUNT, from 1ST JANUARY to 31ST DECEMBER, 1914. Cr.

Dr.	REVENUE ACCOUNT, from 1ST JANUARY to 31ST DECEMBER, 1914. Cr.	
To Salaries (General Staff) ...	£ s. d.	£ s. d.
,, Rent and Office Expenses ...		309 3 4
,, BRITISH ESPERANTIST :—		131 17 6
Editing ...	113 2 0	
Printing ...	232 8 10	
Distribution, etc. ...	56 7 8	401 18 6
,, <i>Esperanto Monthly</i> :—		
Editing ...	20 11 8	
Printing ...	111 17 6	
Distribution, etc. ...	17 1 4	149 10 6
,, Postages ...		24 15 5
,, Printing and Stationery ...		20 14 4
,, Telephone and Telegraphic Address ...		9 4 5
,, Bad Debts ...		9 6 6
,, Sundry Expenses ...		37 5 2
,, Legal Expenses (Tenancy Agreement) ...		9 7 0
,, Depreciations written off ...		13 3 4
Advertising Fund :—		
Expenditure during 1914..	42 4 2	
In hand on account of 1915	9 16 3	
Competition Prizes—"Esperanto for All" ...		52 0 5
	2 15 0	
	£1,171 1 5	

The British Esperanto Association (Inc.).

Report of the Council, to be presented to the Members at the Eleventh Annual General Meeting, to be held at the Guildhall, Bath, on Whit Monday, May 24th, 1915.

The Council has the honour to submit its Report upon the working of the Association during the year ended December 31, 1914.

In view of the terrible events of the last five months of the year, our members will not expect to receive a very glowing account of the activities of Esperanto during the period under review. In the earlier months our propaganda was carried on with encouraging success. Group meetings were regularly held, and many public lectures were given, as already reported in THE BRITISH ESPERANTIST; but when the crisis came in August, the new situation naturally occupied the first thoughts of our people. The sale of books automatically decreased, because from some countries supplies were quite stopped, and from others books could only be obtained with much difficulty and after long delays.

Thus Esperanto has had to bear its share of the difficulties created by the war, but the Council is pleased to record that in spite of all obstacles the Association has been able to continue business, and to produce regularly THE BRITISH ESPERANTIST and *The Esperanto Monthly*. The project for organising the propaganda work of the Association, and also the Secretary's tour amongst the groups fixed for last August, had to be abandoned, but it is intended that this work shall be taken up directly the opportunity occurs.

During the year the B.E.A. has produced the following publications:—*In Memoriam*, by A. E. Styler; Spanish "Key"; *B.E.A. Stamp*; *Premiitaj Tezoj*, by W. Phillimore, F.B.E.A., and Rev. A. J. Edmonds; *La Venecia Komercisto*, by A. E. Wackrill, F.B.E.A.; *Travivajoj*, by Richard Sharpe, F.B.E.A. (2nd edition).

In March the Association moved into more convenient offices, with two good windows looking upon a very busy street, and thus the publicity we so much needed has been obtained without any increase in expenditure for rent. A comfortable Reading Room is at the disposal of members, and visitors have all agreed that the change is a very great improvement upon our former headquarters.

Attempts have been made to obtain recognition of Esperanto for the purpose of Government publications which it might be supposed should be more widely known in neutral countries, but without success. It has not been possible apparently to convince the Government of the wide use of our language and its potency as a factor for spreading information in foreign countries; but the Association has itself continued to disseminate truths with regard to the war by means of the language.

The Seventh British Esperanto Congress, held in Sheffield at Whitsuntide, was a great success from the point of view of attendance, and also on account of the opportunities for propaganda in that important centre. The local committee is much to be congratulated upon the excellence of its arrangements for the reception of the visitors.

To many Esperantists the war has brought disappointment and loss, but to others opportunities for honourable service. Amongst these latter the Council finds its energetic and distinguished President devoting his whole time and talents to the service of his King and country as a commissioned officer in the Remount Department of the Army in France. All who know Bolingbroke Mudie may congratulate the country upon the acquisition of his services.

It is gratifying to be able to state that Esperantists have taken an honourable part in mitigating the horrors of the European conflict. On the suggestion of Mr. Merchant, of Sheffield, a fund was raised for the Red Cross, and the response was general and immediate. By the end of the year enough money was received to purchase a Motor Ambulance, "Esperanto No. 1," and this has been presented to the Belgian Red Cross Society. The Fund has been kept open, and the Council has not the least doubt that a second Ambulance will be obtained. This Fund, it may be added, is by far the largest raised by Esperantists for any single object, and the result shows what can be done amongst us by organisation and determination.

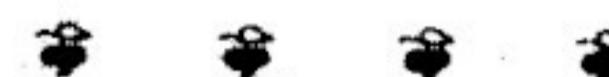
The accounts printed on page 58 show that the Trading Loss for the year has not been so great as might have been expected, considering the set-back in our sales department owing to the difficulty in replenishing stocks. It will be noted that several economies have been effected, notably under the headings "Rent" and "Salaries," and that the receipts from Membership Subscriptions again show a slight increase. The loss on Revenue Account less the Donations will be recovered from the Guarantors as in previous years. A Guarantee Fund for 1915 will be established, and the Council hopes that many new friends will be found amongst our members who will give their support to the Fund, and so enable the Council to carry on the work with confidence through another year.

The following is a summary of the attendances of Councillors at the monthly meetings held throughout the year:—

12, H. A. Epstein, Miss C. M. Holmes, B. E. Long, F. M. Sexton; 11, J. Bredall, C. A. Fairman, Miss Ad. Schafer; 10, P. J. Cameron, A. Honeysett, H. B. Mudie, Miss E. O'Brien; 9, Miss M. L. Blake, Miss L. S. Grant, W. Phillimore; 8, B. Chatterton, C. P. Evans, Miss E. A. Lawrence, Dr. J. Pollen, A. Sharp; 7, P. Blaise, A. Morrow; 6, G. J. Cox, R. Holder, Miss J. Wynter, *S. H. Taylor; 5, H. Johnston, G. Mercer Hollis; 4, Miss M. R. Henningsen, R. Robertson; 3, C. E. Cowper, †W. H. Dennis, Col. W. A. Gale, Harrison Hill; 2, M. C. Butler, F. A. Goodliffe, Mrs. L. T. Jones; 1, E. W. Eagle, Rhodes Marriott, Rev. J. C. Rust, R. Sharpe, J. M. Warden.

* Elected July. † Elected May.

NOTE.—Mr. G. J. Cox, one of our Vice-Presidents, is now serving with the Colours, and our Secretary, Mr. H. Clegg, is in charge of Esperanto Ambulance No. 1 in Belgium.

"The British Esperantist."

Vol. X. (1914) of THE BRITISH ESPERANTIST may now be obtained, neatly bound in green cloth, price 4s. 3d., post free.

Cloth covers for binding Vol. X. (green cloth, lettered in white along back) are now ready. Price 1s., post free.

Vols. III. (2s. 6d., post free), IV., V., VI., VII., VIII. and IX. (4s., post free), bound in cloth, are still obtainable.

"The Esperanto Monthly."

Vol. II., bound in brown cloth; 192 pp. Price 2s. 3d., post free.

Cloth covers for binding Vol. II., price 1s. 1½d., post free.

The British Esperanto Association (Inc.).

EXTRACT FROM RULES.—“If no objection shall be lodged within fourteen days, the Secretary shall inform the candidate that he is admitted as a member.”

CANDIDATES FOR MEMBERSHIP.

ERNEST A. ALLSOP, 17, Hart-street, London, W.C.; HENRY J. ASKER, 107, Harold-street, Middle Park, Melbourne, Australia; Miss LILY BAILEY, 41, Clifton-terrace, Harehills, Leeds; Rev. J. A. BEARD, 116, London-road, Bromley, Kent; Rev. CHARLES D. BLAKER, Robbinsdale, Minnesota, U.S.A.; ALFRED BRIDGES, 12, Wilsons-road, Hammersmith, London, W.; Prof. D. I. DELMAU, strato 19 de Mayo 151, Bahia Blanca, Argentine; L. FIRMAN-EDWARDS, Trinity College, Cambridge; JOSEPH GOLDBLATT, 27, Lovell-road, Leeds; JOHN E. GREGORY, 21, White Lee-grove, Mexboro', Yorks; R. W. HALL, 20, Thornsett-road, Anerley, London, S.E.; D. J. ORCHARD, Avalanche-road, Portland, Dorset; GEORGE H. PARKER, 19, Tabley-road, Holloway, London, N.; Miss FLORENCE M. RICKARD, 67, High-street, N. Finchley, London, N.; J. A. WINFIELD, P.O. Drawer, 110, Halifax, Nova Scotia.

PASSED PRELIMINARY EXAMINATION.

Miss M. REEVES, Miss ISABEL A. BLACKMAN, Hastings; *HERBERT SNELL, *SMITH LISTER, *RENNIE DULSDEN, *H. J. HORTON, JAMES WHITTAKER, WM. H. COCKS, JOHN R. WRIGGLESWORTH, *WM. HODGSON, GEO. H. BUTTERWORTH, Colne.

* Denotes that the candidate has passed with distinction.

The Examinations Committee begs to announce that on Monday, April 12, at the offices of the Association, 17, Hart-street, London, W.C., will be held an *Examination for the Preliminary Certificate*, at 7 p.m., and on Tuesday, April 13, an *Examination for the Advanced Certificate*, at 6.30 p.m. Candidates should intimate as soon as possible their intention to be present.

Subscriptions, 1915.

Fellows and Members are respectfully informed that subscriptions for the year 1915 became due on 1st January, 1915. Those who have not yet remitted are requested to do so as early as possible. The annual subscriptions are:—Fellows, 10s.; Members, 5s.

London Chamber of Commerce.

Esperanto Examinations.

The Esperanto Examinations (Junior and Senior) of the London Chamber of Commerce are to be held on Wednesday, May 19, 1915, in London, and at Local Centres in the Suburbs and in the Provinces. Group Secretaries and Teachers who desire their students to enter are requested to obtain a Syllabus from the Secretary of the B.E.A. If necessary local centres may be specially formed, particulars as to which will be supplied by the B.E.A., who will be glad to forward information to students also. The B.E.A. hopes there will be a large number of candidates for these important examinations.

Fako de Korespondado Internacia (F.K.I.).

Sub tiu ĉi rubriko oni empresas malgrandajn anoncojn de tiuj el niaj legantoj, kiuj deziras korespondadi kun alilanduloj. Ĉiu anoncanto devas pagi ses pencej (25 spesdekojn) por trilinia empresajo kiel sube (pli ol tri linioj po tri pencej por ĉia komencita linio); ĉiu MEMBRO de la Asocio havas la rajton fari unu empresajon senpage. Bonvolu skribi legeble, rekte al la Redakcio.

568. Toronto (Kanado)—F-ino McConomy, 54, Gloucester-street, deziras interŝangi ilu tritajn pošt-kartojn kun samideanoj en Kanado aŭ U.S.A. Ĉiam respondos.

569. Golspie (Sutherlandshire) Skotlando.—S-ro William Thomson, instruisto matematika scienco, komencanto en Esperanto, Sutherland Technical School, deziras korespondi kun alilandano Franca aŭ Amerikana.

Council Meeting, B.E.A.

Held at the Offices of the Association on Monday, February 15, 1915, at 6.30 p.m. Present: Messrs. J. Bredall, P. J. Cameron, B. Chatterton, H. A. Epstein, G. Mercer Hollis, B. E. Long, A. Morrow, W. Phillimore, R. Robertson, F. M. Sexton, Dr. J. Pollen, Misses C. M. Holmes, E. A. Lawrence, E. O'Brien, S. H. Taylor. In Attendance: Messrs. E. A. Millidge, A. E. Wackrill, E. A. Allsop.

Chairman: Dr. Pollen was elected Chairman of the Meeting.

Red Cross Ambulance.—The hon. treasurer stated that there were balances of £106 10s. 4d. and £150 on current and deposit accounts respectively, and that the total amount collected was £657 4s. 1d.

British Esperanto Congress, 1915.—A letter was read from Mr. Blackett, of Bath, which was to the effect that the Bath Esperanto Society, having received sufficiently satisfactory replies to their circulars, were of opinion that it would be wise to hold a congress in their city, and they therefore confirmed their invitation to the Association to hold its Congress at Bath at Whitsuntide, 1915, for which purpose the Guildhall would be at their disposal. (See page 44).

It was decided that a letter be sent to Mr. Blackett expressing the Council's hearty thanks and acceptance of the invitation. At the request of the Bath Society, Dr. Pollen agreed to preside at the Congress in the event of Lieut. Mudie being unable to attend.

Council and Executive Meetings, B.E.A.

Notice is hereby given that the next meeting of the Council will be held on Monday, March 15th, at the Offices of the Association, 17, Hart-street, London, W.C., at 6.30 p.m.

A Meeting of the Executive Committee will follow the Council Meeting.

E. A. ALLSOP, Secretary, *pro tem.*

EDZIGO.

KOPECKY—ROBINSON.—En Ĉikago, Usono, la 13an de Oktobro, 1914, S-ro L. A. Kopecky, M.D., al Fino Effie Robinson, el Harrogate, Anglujo. Ĉehejme nun, 2750, W. 22nd-st., Ĉikago.

NASKIGOJ.

BUTLER.—Ce 18, Leigh-road, Highbury, London, N., la 18an de Februaro, al la Gesinjoroj Montagu C. kaj Martha A. Butler, filino, Myfanwy (elp. mivanui) Mary.

MILLIDGE.—Ce 33, Dovercourt-road, East Dulwich, London, S.E., la 31an de Januaro, al la Gesinjoroj E. A. Millidge, filo, John Henry.

570. Leeds (Anglujo)—S-ro J. Goldblatt, 27, Lovell-road, deziras interŝangi leterojn aŭ pošt-kartojn kun angla-hebreaj gesamideanoj. Ĉiam respondos.

571. London, N.E. (Anglujo).—S-ro Charles S. Schleich, 17, Gretton Houses, Globe-road, deziras korespondi kun alilandanoj. Ĉiam respondos letere aŭ p.karte.